

RAPORT Z WIZYTACJI
(ocena programowa – profil ogólnoakademicki)

dokonanej w dniach 12 - 13 czerwca 2016 r. na kierunku *zarządzanie* prowadzonym w ramach obszaru nauk społecznych oraz obszaru nauk ścisłych na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim realizowanych w formie studiów niestacjonarnych na Wydziale Zarządzania w Ciechanowie Wyższej Szkoły Menedżerskiej w Warszawie

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:
przewodniczący: prof. dr hab. Stefan Wrzosek - członek PKA
członkowie:

1. prof. dr hab. Łucja Tomaszewicz – ekspert PKA,
2. prof. dr hab. Anna Czubala – ekspert PKA,
3. mgr inż. Katarzyna Nowak – ekspert ds. WSZJK,
4. Tomasz Kocoł – ekspert PKA ds. studenckich, przedstawiciel PSRP.

INFORMACJA O WIZYTACJI I JEJ PRZEBIEGU

Ocena jakości kształcenia na kierunku *zarządzanie* prowadzonym na Wydziale Zarządzania w Ciechanowie Wyższej Szkoły Menedżerskiej w Warszawie na poziomie studiów pierwszego stopnia została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2015/2016. Polska Komisja Akredytacyjna po raz pierwszy oceniała jakość kształcenia na ww. kierunku.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Raport Zespołu Oceniającego został opracowany po zapoznaniu się z przedłożonym przez Uczelnię raportem samooceny oraz na podstawie przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, spotkań i rozmów przeprowadzonych z władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami i studentami ocenianego kierunku, hospitacji zajęć, przeglądu infrastruktury dydaktycznej oraz oceny losowo wybranych prac dyplomowych.

Władze Uczelni i Wydziału stworzyły bardzo dobre warunki do pracy Zespołu Oceniającego.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji w Załączniku nr 2.

**OCENA SPEŁNIENIA KRYTERIÓW OCENY PROGRAMOWEJ DLA KIERUNKÓW
STUDIÓW
O PROFILU OGÓLNOAKADEMICKIM**

Kryterium oceny	Ocena końcowa spełnienia kryterium				
	Wyróżniająco	W pełni	Znacząco	Częściowo	Niedostatecznie
1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia		X			

2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej oraz prowadzone w jednostce badania naukowe zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia		X			
3. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia		X			
4. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną i naukową umożliwiającą realizację programu kształcenia o profilu ogólnoakademickim i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia, oraz prowadzenie badań naukowych		X			
5. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się, prowadzenia badań i wchodzenia na rynek pracy		X			
6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów		X			

<p>1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.</p> <p>1.1. Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku studiów jest zgodna z misją i strategią rozwoju uczelni, odpowiada celom określonym w strategii jednostki oraz w polityce zapewnienia jakości, a także uwzględnia wzorce i doświadczenia krajowe i międzynarodowe właściwe dla danego zakresu kształcenia.*</p> <p>1.2. Plany rozwoju kierunku uwzględniają tendencje zmian zachodzących w dziedzinach nauki i dyscyplinach naukowych, z których kierunek się wywodzi, oraz są zorientowane na potrzeby otoczenia społecznego, gospodarczego lub kulturalnego, w tym w szczególności rynku pracy.</p> <p>1.3 Jednostka przyporządkowała oceniany kierunek studiów do obszaru/obszarów kształcenia oraz wskazała dziedzinę/dziedziny nauki oraz dyscyplinę/dyscypliny naukowe, do których odnoszą się efekty kształcenia dla ocenianego kierunku.</p> <p>1.4. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów są spójne z wybranymi efektami kształcenia dla obszaru/obszarów kształcenia, poziomu i profilu ogólnoakademickiego, do którego/których kierunek ten został przyporządkowany, określonymi w Krajowych Ramach Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego, sformułowane w sposób zrozumiały i pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 9b, oraz kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.), efekty kształcenia są także zgodne ze standardami kształcenia określonymi w przepisach wydanych na podstawie wymienionych artykułów ustawy. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów, uwzględniają w szczególności zdobywanie przez studentów pogłębionej wiedzy, umiejętności badawczych i kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej, na rynku pracy, oraz w dalszej edukacji.*</p> <p>1.5 Program studiów dla ocenianego kierunku oraz organizacja i realizacja procesu kształcenia, umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów kształcenia oraz uzyskanie kwalifikacji o poziomie odpowiadającym poziomowi kształcenia określonemu dla ocenianego kierunku o profilu ogólnoakademickim.*</p>
--

1.5.1. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 9b, oraz kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, program studiów dostosowany jest do warunków określonych w standardach zawartych w przepisach wydanych na podstawie wymienionych artykułów ustawy.

1.5.2 Dobór treści programowych na ocenianym kierunku jest zgodny z zakładanymi efektami kształcenia oraz uwzględnia w szczególności aktualny stan wiedzy związanej z zakresem ocenianego kierunku.*

1.5.3. Stosowane metody kształcenia uwzględniają samodzielne uczenie się studentów, aktywizujące formy pracy ze studentami oraz umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności w przypadku studentów studiów pierwszego stopnia - co najmniej przygotowanie do prowadzenia badań, obejmujące podstawowe umiejętności badawcze, takie jak: formułowanie i analiza problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentacja wyników badań, zaś studentom studiów drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich – udział w prowadzeniu badań w warunkach właściwych dla zakresu działalności badawczej związanej z ocenianym kierunkiem, w sposób umożliwiający bezpośrednie wykonywanie prac badawczych przez studentów.*

1.5.4. Czas trwania kształcenia umożliwia realizację treści programowych i dostosowany jest do efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku studiów, przy uwzględnieniu nakładu pracy studentów mierzonego liczbą punktów ECTS.

1.5.5. Punktacja ECTS jest zgodna z wymaganiami określonymi w obowiązujących przepisach prawa, w szczególności uwzględnia przypisanie modułom zajęć powiązanych z prowadzonymi w uczelni badaniami naukowymi w dziedzinie/dziedzinach nauki związanej/związanych z ocenianym kierunkiem więcej niż 50% ogólnej liczby punktów ECTS.*

1.5.6. Jednostka powinna zapewnić studentowi elastyczność w doborze modułów kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS wymaganej do osiągnięcia kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia na ocenianym kierunku, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej.*

1.5.7. Dobór form zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku, ich organizacja, w tym liczebność grup na poszczególnych zajęciach, a także proporcje liczby godzin różnych form zajęć umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w szczególności w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej. Prowadzenie zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość spełnia warunki określone przepisami prawa.*

1.5.8. W przypadku, gdy w programie studiów na ocenianym kierunku zostały uwzględnione praktyki zawodowe, jednostka określa efekty kształcenia i metody ich weryfikacji, oraz zapewnia właściwą organizację praktyk, w tym w szczególności dobór instytucji o zakresie działalności odpowiednim do celów i efektów kształcenia zakładanych dla ocenianego kierunku oraz liczbę miejsc odbywania praktyk dostosowaną do liczby studentów kierunku.

1.5.9. Program studiów sprzyja umiędzynarodowieniu procesu kształcenia, np. poprzez realizację programu kształcenia w językach obcych, prowadzenie zajęć w językach obcych, ofertę kształcenia dla studentów zagranicznych, a także prowadzenie studiów wspólnie z zagranicznymi uczelniami lub instytucjami naukowymi.

1.6. Polityka rekrutacyjna umożliwia właściwy dobór kandydatów.

1.6.1. Zasady i procedury rekrutacji zapewniają właściwy dobór kandydatów do podjęcia kształcenia na ocenianym kierunku studiów i poziomie kształcenia w jednostce oraz uwzględniają zasadę zapewnienia im równych szans w podjęciu kształcenia na ocenianym kierunku.

1.6.2. Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się na ocenianym kierunku umożliwiają identyfikację efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz ocenę ich adekwatności do efektów kształcenia założonych dla ocenianego kierunku studiów. *

1.7. System sprawdzania i oceniania umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia.*

1.7.1. Stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są adekwatne do zakładanych efektów kształcenia, wspomagają studentów w procesie uczenia się i umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia każdego z zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji

społecznych niezbędnych w działalności badawczej, na każdym etapie procesu kształcenia, także na etapie przygotowywania pracy dyplomowej i przeprowadzania egzaminu dyplomowego, oraz w odniesieniu do wszystkich zajęć, w tym zajęć z języków obcych.

1.7.2. System sprawdzania i oceniania efektów kształcenia jest przejrzysty, zapewnia rzetelność, wiarygodność i porównywalność wyników sprawdzania i oceniania, oraz umożliwia ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. W przypadku prowadzenia kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość stosowane są metody weryfikacji i oceny efektów kształcenia właściwe dla tej formy zajęć.*

1. Ocena – w pełni,

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema i trzema cyframi.

1.1

Wyższa Szkoła Menedżerska w Warszawie we wszystkich obszarach swej działalności, odwołuje się do tradycji najlepszych uczelni w kraju i poza jego granicami, a także założeń Europejskiego Obszaru Szkół Wyższych. Uczelnia za priorytet uznaje niezależność myśli i postaw oraz hołduje powszechnie uznanym zasadom i wartościom akademickim, a za pierwszorzędne zasady przyjmuje wizjonerstwo, kreatywność i odwagę podejmowania decyzji.

Przesłaniem Wyższej Szkoły Menedżerskiej w Warszawie jest przyczynianie się do podwyższania jakości życia społeczeństwa przez tworzenie, poszerzanie i upowszechnianie wiedzy, kreowanie umiejętności jej wykorzystywania w praktyce oraz kompetencji absolwentów zasilających rynki pracy. Duże znaczenie ma także kształtowanie postaw obywatelskich i patriotycznych. Uczelnia dbając o wysoką jakość kształcenia, jednocześnie uwzględnia w ofercie programowej potrzeby współczesnego rynku pracy oraz zasadę kształcenia przez całe życie (*lifelong learning*).

Misją Wyższej Szkoły Menedżerskiej w Warszawie jest kształtowanie kadr dla potrzeb innowacyjnej gospodarki.

Rada Wydziału Zarządzania w Ciechanowie przyjęła pewien system wartości wyznaczający kryteria wyboru zadań na rzecz całej społeczności akademickiej Wydziału Zamiejscowego w Ciechanowie. Sformułowanie misji nastąpiło w wyniku kilkuletnich konsultacji i dyskusji na posiedzeniach Rady Wydziału. Misją Wydziału Zarządzania w Ciechanowie jest:

- kształcenie wysoko wykwalifikowanych kadr w ścisłym powiązaniu z zapotrzebowaniem gospodarki Północnego Mazowsza,
- stwarzanie warunków do zdobywania wykształcenia wyższego dla kadr pochodzących w Ciechanowa i okolic z uwzględnieniem środowisk o niskich dochodach,
- kształcenie studentów w duchu poszanowania praw człowieka, patriotyzmu, demokracji i odpowiedzialności za losy społeczeństwa i państwa,
- wzbogacenie wiedzy z dziedziny ekonomii, informatyki, administracji i nauk o zarządzaniu,
- współdziałanie z innymi uczelniami w celu tworzenia warunków do wymiany doświadczeń w zakresie studenckiego ruchu naukowego, samorządności studenckiej oraz szeroko rozumianej kultury fizycznej i zdrowego stylu życia studentów.

Postanowienia te uwzględniono i skonkretyzowano w sformułowaniu strategii rozwoju Wydziału do 2017r.

Obecnie realizowana koncepcja kształcenia (której cechy charakterystyczne to dostosowywanie oferty programowej do potrzeb lokalnego rynku pracy, wykorzystanie doświadczeń lokalnych przedstawicieli biznesu i życia społecznego oraz relatywnie dobre nasycenie programów kształcenia ujęciami ilościowymi i wykorzystaniem narzędzi informatycznych), w tym sformułowanie efektów kształcenia, jest w pełni zgodna z tak ujętymi celami głównymi Uczelni i Wydziału. Ta zgodność jest najbardziej wyraźna i oryginalna w sferze zaspokajania potrzeb lokalnego rynku pracy i stwarzania warunków kształcenia osób z Ciechanowa i okolic. W pozostałych sferach też jest wystarczająca. Koncepcja kształcenia dość dobrze nawiązuje do doświadczeń wielu uczelni z tradycjami oraz do bogatych doświadczeń własnych. Przegląd dokumentacji i rozmowy z władzami Wydziału, przedstawicielami kadry naukowo-dydaktycznej i interesariuszami zewnętrznymi przekonały Zespół Oceniający (ZO) o dobrym zrozumieniu tych celów i autentycznym dążeniu do ich realizacji, a także o zrozumieniu potrzeby przygotowania do podjęcia kształcenia o profilu praktycznym. Dostrzeżono dobre przygotowanie do tej

zmiany, a jego podstawą są już zdobyte doświadczenia z zajęć o charakterze praktycznym, doświadczenie zawodowe wielu nauczycieli akademickich, a także bardzo dobra współpraca z interesariuszami zewnętrznymi.

1.2

Badania naukowe odzwierciedlone w publikacjach kadry prowadzącej zajęcia na ocenianym kierunku, a w szczególności stanowiącej minimum kadrowe, tworzą bezpośrednie przesłanki do konstruowania planów rozwoju ocenianego kierunku uwzględniających nowe tendencje i osiągnięcia naukowe w dziedzinach i dyscyplinach, z których kierunek się wywodzi, tj. przede wszystkim w dziedzinie nauk ekonomicznych i dziedzinie nauk społecznych. Kadra aktywnie uczestniczy w seminariach doktoranckich i habilitacyjnych w WSM oraz w innych uczelniach. Przykładem powiązania badań naukowych z koncepcją kształcenia dla potrzeb rozwoju lokalnego i lokalnego rynku pracy mogą być publikacje pt. *Polityka regionalna UE a spójność polskich regionów, Nowa perspektywa, nowe obszary wsparcia, nowe możliwości*.

Niemniej ważną wykładnią przy tworzeniu planów rozwoju kierunku jest jego orientacja na potrzeby rynku pracy. Wydział Zarządzania w Ciechanowie silnie współpracuje w tym obszarze z interesariuszami otoczenia społeczno-gospodarczego (por. także p. 3). Jednostka ma podpisane umowy partnerskie z kilkoma instytucjami i organizacjami przede wszystkim lokalnego rynku pracy, zawierane są nowe umowy w sprawie praktyk. Znajduje to przede wszystkim wyraz w ofercie specjalnościowej

Zespół oceniający odbył spotkanie podczas wizytacji z przedstawicielami tych instytucji, także zapoznał się z dokumentacją (posiedzenia Rady Wydziału), dotyczącą wprowadzenia nowych specjalności w ubiegłym roku akademickim. Wprowadzenie nowej oferty było wynikiem efektywnej współpracy Jednostki z Powiatowym Urzędem Pracy w Ciechanowie oraz z lokalnym Stowarzyszeniem Samopomocy.

Z wspomnianej analizy dokumentacji, rozmów z przedstawicielami Wydziału i interesariuszami zewnętrznymi wynika, że choć brak formalnych postanowień o wszczęciu przygotowań do wdrożenia praktycznego profilu kształcenia, to stopień przygotowania do tej zmiany jest dobry.

1.3

Senat WSM uchwałą nr 11/09/2015 przyporządkował oceniany kierunek do dwóch obszarów: nauk społecznych i nauk ścisłych. W pierwszym obszarze efekty kształcenia mieszczą się w dziedzinie nauk społecznych (wskazano dyscypliny – nauki o bezpieczeństwie, nauki o poznaniu i komunikacji społecznej, psychologia, socjologia, ale w minimum kadrowym jest tylko słabo reprezentowana – ze względu na dane publikacje - socjologia), dziedzinie nauk ekonomicznych (dyscypliny – ekonomia, finanse, nauki o zarządzaniu), dziedzinie nauk prawnych (dyscyplina – prawo, która nie ma reprezentacji w minimum kadrowym). W drugim obszarze efekty kształcenia mieszczą się w dziedzinie nauk matematycznych w dyscyplinach matematyka i informatyka (w minimum kadrowym jest reprezentowana matematyka).

1.4.

Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku są spójne z efektami kształcenia dla wskazanych obszarów. Korespondują ze wszystkimi w obszarze nauk społecznych i z niektórymi w obszarze nauk ścisłych. W przeważającej mierze efekty kształcenia odnoszą się do obszaru nauk społecznych (udział efektów z obszaru nauk ścisłych stanowi 14% ogólnej liczby punktów ECTS). Założono 21 efektów w zakresie wiedzy, z czego 20 dotyczy obszaru nauk społecznych; 23 efekty w zakresie umiejętności, z czego 22 dotyczą obszaru nauk społecznych oraz 11 efektów w zakresie kompetencji społecznych, dwa z nich umieszczone są po części w obszarze nauk ścisłych.

Efekty kształcenia wskazują, że studenci uzyskują podstawową wiedzę z zakresu nauk o zarządzaniu (np. K_W07 – „zna obszary funkcjonalne organizacji i podstawowe relacje pomiędzy nimi”, czy K_W15 – „zna najważniejsze metody analizy strategicznej organizacji i jej otoczenia”). Uzyskują także podstawowe kompetencje i umiejętności badawcze, niezbędne w działalności badawczej jak i przydatne na rynku pracy (np. K_U06 – „potrafi wybrać właściwe metody i narzędzia służące do opisu i analizy działalności organizacji i ocenić ich skuteczność”, czy też - K_U10 – „ma podstawowe umiejętności oceny wybranych rozwiązań i uczestniczenia w procesach podejmowania decyzji”).

Z powyższych przykładów wynika, że kierunkowe efekty kształcenia sformułowane zostały szczegółowo, w sposób przejrzysty, zrozumiały dla studenta, a zatem określający jednoznacznie, co ma być przedmiotem weryfikacji założonych efektów kształcenia. Weryfikacja ta odbywa się w ramach poszczególnych przedmiotów, praktyk studenckich oraz poprzez egzamin dyplomowy.

Studenci obecni na spotkaniu z zespołem oceniającym PKA potwierdzili, że mają możliwość zapoznawania się z kierunkowymi i przedmiotowymi efektami kształcenia, które mogą pobrać ze strony internetowej Uczelni lub w formie papierowej z dziekanatu. Często zdarza się, że nauczyciele akademicy prowadzący przedmioty na pierwszych zajęciach omawiają poszczególne elementy sylabusu, w tym również efekty kształcenia. W opinii studentów efekty kształcenia zostały sformułowane w sposób dla nich zrozumiały i pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji.

Oczekiwania studentów skupiają się na zdobyciu umiejętności praktycznych przydatnych w przyszłej pracy zawodowej, co też Wydział, w ich ocenie, stara się im zapewnić. Studenci ocenianego kierunku studiów są przekonani, że wiedza, umiejętności i kompetencje zdobywane na studiach będą przydatne w przyszłości na rynku pracy.

1.5

1.5.1.

Nie dotyczy ocenianego kierunku studiów.

1.5.2

Ramy programu studiów dla ocenianego kierunku wyznaczają pkt ECTS, o których jest mowa w punkcie 1.5.5. Zajęcia prowadzone są w trybie studiów niestacjonarnych. Liczba godzin zajęć przy bezpośrednim udziale nauczyciela akademickiego, tzw. kontaktowych, wynosi 1246. W planie studiów, podobnie jak na Wydziale Menedżerskim i Nauk Technicznych w Warszawie wizytowanej Uczelni, gdzie również jest prowadzony kierunek *zarządzanie*, dokonano podziału na moduły: podstawowy, kierunkowy, ponadkierunkowy (wraz z przedmiotami humanistycznymi o łącznej liczbie 6 pkt ECTS i wybieralnymi o łącznej liczbie 12 pkt ECTS), moduł specjalnościowy wraz z seminarium dyplomowym. Oferta w module specjalnościowym obejmuje następujące specjalności, jak się wydaje dobrze odzwierciedlające potrzeby rynku pracy:

- Marketing,
- Rachunkowość i controlling,
- Zarządzanie przedsiębiorstwem w zintegrowanej Europie,
- Zarządzanie w bankowości i finansach,
- Zarządzanie zasobami ludzkimi,
- Zarządzanie w sektorze publicznym,
- Zarządzanie bezpieczeństwem narodowym,
- Zarządzanie w oświacie,
- Zarządzanie logistyką.

Dla każdej specjalności określono efekty kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych (3-4 efekty w każdym z zakresów). Uczelnia przedstawiła matrycę efektów kształcenia, z której generalnie wynika, że oferowany program umożliwia realizację zakładanych efektów kształcenia, bowiem właściwy jest dobór przedmiotów (zwykle po kilka), które służą realizacji danego efektu kształcenia. Dla przykładu, wspomniany wyżej efekt K_W07 jest realizowany m.in. dzięki takim przedmiotom jak: Biznes plan – gdzie między innymi planuje się rozkład zadań między obszary funkcjonalne, Zarządzanie produkcją – przepływy materiałowe i współdziałanie komórek podstawowych z pomocniczymi i obsługi, Prawo pracy – zależności obszaru motywowania i realizacji zadań, Strategie marketingowe – współdziałanie w obszarach planowania i organizacji wykonania zadań, zaś efekt K_U10 może być osiągnięty przez studenta, jeśli uczestniczy w zajęciach m.in. z następujących przedmiotów: Matematyka finansowa – podstawy rachunku efektywności ekonomicznej z uwzględnieniem czynnika czasu, Rachunkowość zarządcza – proste metody oceny i dokonywania wyboru, np. rachunek prognozy rentowności, Technologie informacyjne – przygotowanie do wykorzystania narzędzi informatycznych w procesach oceny i podejmowania decyzji, Zarządzanie sytuacjami kryzysowymi – specyfika kryteriów oceny i organizacji procesów decyzyjnych w warunkach wysokiego ryzyka i presji czasu.

Po wstępnej ocenie związków efektów kształcenia na podstawie matrycy Zespół Oceniający

przeprowadził analizę treści programowych poszczególnych przedmiotów i przypisanych im efektów kształcenia, które zamieszczone zostały w sylabusach. Analizował także proponowaną przez prowadzących zajęcia literaturę. Z analizy tej wynika, że treści programowe i zalecana literatura w pełni korespondują z założonymi efektami kształcenia i uwzględniają aktualny stan wiedzy w zakresie ocenianego kierunku. O aktualizację treści dba kadra dydaktyczna.

1.5.3.

Sylabusy zawierają informację o stosowanych w ramach realizacji przedmiotu metodach dydaktycznych. Należą do nich m.in. ćwiczenia aktywizujące słuchaczy, metody problemowe, praktyczne i aktywizujące metody projektowe, także inne narzędzia i formy prowadzenia zajęć (konwersatorium, laboratorium) aktywizujące studentów. Dzięki małym grupom (liczba studentów na całym roku mieści się w przedziale 30 – 40 osób) wykłady mogą być prowadzone nie tylko metodą podawczą, ale są wzbogacane elementami konwersatorium i ćwiczeń, przy zastosowaniu różnych metod dydaktycznych. Przykładem może być wykład wraz z konwersatorium z przedmiotu Technologie informacyjne (IV semestr), w przypadku którego stosowane są prezentacje funkcjonowania pakietów i analizy zadań, także Matematyka (semestr I i II) obejmująca zarówno na wykładach jak i ćwiczeniach prace w grupach, rozwiązywanie zadań przy użyciu arkuszy kalkulacyjnych i prezentację wyników. Studenci uzyskują podstawowe umiejętności badawcze przede wszystkim poprzez możliwość prezentacji własnych opracowań projektowych i poprzez prace dyplomowe.

Metody kształcenia wymagające aktywności ze strony studentów oraz metody wykładowe występują na ocenianym kierunku studiów w dobrej proporcji. Uzyskano od studentów potwierdzenie, że nauczyciele akademicki często wprowadzają aktywizujące formy pracy ze studentami. Kluczowe znaczenie mają dla studentów zajęcia, w czasie których mogą oni wykonywać czynności przydatne w przyszłej pracy zawodowej. Studenci podkreślili, że zajęcia, w których uczestniczą, motywują ich do samodzielnego uczenia się. Ponadto potwierdzili, że stosowane przez nauczycieli akademickich metody kształcenia pozwalają im na zdobycie zakładanych efektów kształcenia i są w stosunku do nich adekwatne. Studenci ocenili, że większość spośród nauczycieli akademickich łączy pracę zawodową „w branży bankowej i ekonomicznej” z pracą na Wydziale i przekazuje im swoje doświadczenie zawodowe w czasie zajęć.

W podsumowaniu należy stwierdzić, że narzędzia dydaktyczne i formy prowadzenia zajęć umożliwiają studentom osiągnięcie założonych efektów kształcenia, w tym przygotowanie do prowadzenia badań, są aktywizujące i wymagają samodzielnego uczenia się.

1.5.4.

Studia trwają 6 semestrów. Czas trwania kształcenia mierzony liczbą godzin kontaktowych jest dość znaczny, jak na studia niestacjonarne, jak wspomniano - 1246 godzin, co przy udziale pracy własnej studenta jest wystarczające dla realizacji treści programowych i założonych efektów kształcenia.

1.5.5.

Liczba pkt ECTS wynosi 180. Pracochłonność zajęć mierzona punktami ECTS jest równo rozłożona pomiędzy 6 semestrów. Z analizy nakładów pracy studenta w ramach poszczególnych przedmiotów, dzielących cały nakład na pracę z nauczycielem akademickim oraz pracę własną, wynika, że nakłady pracy są poprawnie mierzone liczbą pkt ECTS i umożliwiają właściwą realizację treści programowych.

Nauczyciele akademicki prowadzący zajęcia na ocenianym kierunku, a zwłaszcza zaliczeni do minimum kadrowego, prowadzą badania własne, przede wszystkim w obszarze nauk społecznych w zakresie finansów i bankowości oraz w zakresie nauk o zarządzaniu. W tym zakresie znajdują się także aplikacje metod rozwijanych w obszarze nauk ścisłych. Analizując oferowane w programie studiów przedmioty w ramach modułu specjalnościowego oraz przedmioty do wyboru i seminarium dyplomowe, które z natury rzeczy odzwierciedlają prowadzone w Wydziale na ocenianym kierunku badania, stwierdza się, że przedmiotom tym można przypisać 66 pkt ECTS. W połączeniu z innymi przedmiotami, głównie kierunkowymi, które wiążą się z prowadzonymi badaniami, dają w efekcie liczbę punktów ECTS większą niż 50%. Tak więc punktacja zarówno z punktu widzenia ogólnej liczby punktów, jak i punktów w odniesieniu do przedmiotów, które są powiązane z badaniami

prowadzonymi przez kadre, są zgodne z wymaganiami określonymi w obowiązującej ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym.

1.5.6.

Jednostka zapewnia studentom ocenianego kierunku wybór modułów i przedmiotów kształcenia w liczbie pkt ECTS przekraczającej 30% ich ogółu. Do wyboru jest moduł specjalnościowy (54 pkt ECTS), a w module ponadkierunkowym przedmioty do wyboru obejmują 12 pkt ECTS. Lista przedmiotów do wyboru jest sporządzona przy udziale przede wszystkim interesariuszy zewnętrznych (por. wyżej p.1.2.). Zespołowi oceniającemu dostarczono wykazy przedmiotów do wyboru z ostatnich dwu lat akademickich.

Według studentów Uczelnia zapewnia im ograniczoną elastyczność w doborze modułów kształcenie poprzez wybór specjalności, które są uruchamiane w przypadku zebrania się odpowiedniej liczby studentów. Oznacza to, że ze względu na niewielką liczbę studentów wybór specjalności odbywa się na zasadach demokratycznych, czyli wybiera się to, na co jest większość chętnych. Studenci obecni na spotkaniu nie mieli natomiast wiedzy o możliwości wyboru przedmiotów fakultatywnych innych niż przedmioty przypisane do danego modułu specjalnościowego. Zespół Oceniający rozumie trudności zapewnienia elastyczności przy nielicznych rocznikach studenckich, ale jest zmuszony uznać istniejący zakres wyboru (przy braku świadomości studentów, że są przedmioty do wyboru i narzucaniu ogółowi wyboru większości) za skromny, a nawet pozorny. Możliwym rozwiązaniem wydaje się podjęcie kształcenia na odległość (w zakresie przedmiotów do wyboru) z udziałem oferty wydziału warszawskiego.

1.5.7.

Grupy zajęciowe są małe ze względu na niedużą liczbę wszystkich studentów (por. wyżej p.1.5.3.). Na ocenianym kierunku istnieje zwykle stosowany podział na zajęcia wykładowe, ćwiczeniowe, konwersatoria i seminaria dyplomowe, przy tym mała liczebność grup pozwala na pracę przy komputerach w warunkach laboratoryjnych (m.in. wspomniany wyżej przedmiot Matematyka), aktywny udział studentów w dyskusji itp. co mimo znacznie mniejszej ilości godzin ćwiczeniowych i konwersatoryjnych niż wykładowych sprzyja pogłębianiu wiedzy i umiejętności. Proporcje liczb godzin zajęć w wymienionych formach to: wykłady – 806, ćwiczenia, konwersatoria i seminaria dyplomowe – 440. Wobec interaktywnej formy wielu wykładów te proporcje można uznać za poprawne.

Na ocenianym kierunku nie są prowadzone zajęcia w formie kształcenia na odległość, jednakże platforma Moodle jest wykorzystywana dla bieżących kontaktów nauczycieli akademickich ze studentami (przekazywanie materiałów dydaktycznych, zadań do wykonania w przypadku niektórych kursów, formułowanie pytań przez studentów etc.). Zastosowanie różnych form kształcenia w ramach przedmiotów przy małej liczebności grup szczególnie sprzyja osiągnięciu przez studentów założonych efektów kształcenia.

Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem oceniającym PKA podkreślali, że zajęcia o charakterze praktycznym, tj. ćwiczenia oraz warsztaty, są wprowadzone do planu studiów w odpowiedniej proporcji w stosunku do wykładów. Zdaniem studentów dobór form zajęć zbliża kształcenie do profilu praktycznego, ponieważ oznacza skoncentrowanie na nauce praktycznych umiejętności.

Studenci ocenili, że sekwencja zajęć w programie studiów jest odpowiednia, a przez to na kolejnych latach studiów wykorzystują oni wiedzę zdobytą wcześniej.

W opinii studentów obecnych na spotkaniu z Zespołem, organizacja zajęć na ocenianym kierunku studiów jest prawidłowa. Liczby godzin zajęć w czasie zjazdów mieszczą się ich zdaniem w odpowiednich granicach. W planie zajęć nie występują długie przerwy pomiędzy zajęciami. Zdarzają się przypadki bloków więcej niż 4 godzin zajęć z tym samym nauczycielem akademickim, a nawet z tego samego przedmiotu, ale przy nielicznych rocznikach studenckich i nielicznej kadrze trudno tego uniknąć. Ewentualne uwagi studentów odnośnie planu zajęć są w miarę możliwości uwzględniane przez władze Wydziału. Plan zajęć jest ogłaszany z odpowiednim wyprzedzeniem i nie ulega częstym zmianom.

Studenci nie spotkali się z problemem zbyt licznych grup zajęciowych. W ich opinii liczebność grup jest ustalana w sposób odpowiedni i pozwalający im na czynny udział w zajęciach, również w zajęciach warsztatowych. W ocenie studentów organizacja zajęć, pozwala im na uzyskiwanie

zakładanych efektów kształcenia.

1.5.8.

Program studiów na ocenianym kierunku przewiduje trzytygodniowe praktyki, dla których określono efekty (cele) kształcenia oraz metody ich weryfikacji (Załącznik nr 1 do Zrządzenia Nr2 /05/2012 Rektora WSM). Dokumentem potwierdzającym osiągnięte przez studenta efekty kształcenia podczas praktyk jest dziennik praktyk. Przedstawiane są w nim czynności wykonywane przez studenta podczas praktyk i ich ogólna ocena formułowana przez opiekuna praktyk w instytucji przyjmującej, co jest podstawą do zaliczenia praktyk.

Wydział zawarł porozumienia z instytucjami i organizacjami rynku pracy o różnym przedmiocie działania, co pozwala na wystarczającą ofertę praktyk. Z listy dostarczonej podczas wizytacji wynika, że oferta obejmuje pięć jednostek lokalnego rynku pracy, w tym dwa banki, przedsiębiorstwo świadczące usługi komunalne, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji oraz Mazowiecką Izbę Gospodarczą w Ciechanowie. Uwzględniane są także indywidualne wnioski studentów, jeśli ich wybór miejsca praktyk pozwala na realizację założonych efektów kształcenia.

Studenci potwierdzili swobodę w wyborze jednostki, w której chcą odbywać praktykę. Wydział weryfikuje wybór studenta poprzez obowiązek zawarcia trójstronnej umowy oraz wystawienie skierowania. Podejmowane działania zapewniają więc studentowi wybór jednostki, która pozwoli mu uzyskać zakładane efekty kształcenia. Studenci mają też możliwość zaliczenia praktyki poprzez swoją pracę zawodową zbieżną ze studiowanym kierunkiem. W tym celu muszą wykazać zakres realizowanych obowiązków oraz odpowiedni staż. Studenci przyznali, że otrzymują zaliczenie, jeżeli wykonywana praca ma rzeczywisty związek z ocenianym kierunkiem studiów.

Regulamin praktyk w sposób precyzyjny i zrozumiały określa wymagania stawiane studentom w związku z praktykami studenckimi. Regulamin ten jest dostępny dla studentów za pośrednictwem strony internetowej Uczelni. Wydział nie wprowadził instytucji opiekuna praktyk, dbającego o prawidłowość przebiegu praktyki. Nadzór nad organizacją praktyk sprawuje bezpośrednio Dziekan Wydziału Zamiejscowego.

Dla praktyk opracowano sylabus wraz z przypisanymi efektami kształcenia. Sylabus jest doręczany zakładowemu opiekunowi praktyk przed przyjęciem studenta. Studenci mają obowiązek codziennego wpisywania wykonanych czynności do dzienniczka praktyk. Praktyka kończy się sporządzeniem opinii o pracy studenta i wystawieniem oceny. Student ma możliwość wyrażenia swojej opinii o odbytych praktykach, co ocenia się pozytywnie. Rozliczenie studentów z odbytej praktyki dokonywane jest przez Dziekana na podstawie przedłożonej dokumentacji, która zapewnia Uczelni możliwość weryfikacji uzyskiwania przez studentów zakładanych efektów kształcenia. Organizacja praktyk została pozytywnie oceniona przez studentów.

1.5.9.

Na ocenianym kierunku nie wprowadzono elementów umiędzynarodowienia procesu kształcenia. W raporcie samooceny napisano, że „Wydziału Zarządzania w Ciechanowie na razie ten punkt nie dotyczy” (s. 22). Pozostaje zalecić władzom Wydziału, aby jednak skorzystały z rozbudowanej współpracy z zagranicą, którą generalnie ma Uczelnia, choćby zapraszając na pojedyncze wykłady wykładowców z zagranicznych uczelni.

Studenci potwierdzili, że nie mają możliwości uczestnictwa w kursach prowadzonych w językach obcych, nawet w zakresie przedmiotów fakultatywnych. Nie mają oni również możliwość wyboru języka obcego, jakiego chcą uczyć się na lektoratach. Wszyscy studenci uczą się angielskiego. Natomiast dokonują oni wyboru poziomu, na jakim chcą kształcić się językowo. Na zajęciach studenci poznają słownictwo specjalistyczne dla ocenianego kierunku studiów. Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem wyrazili pozytywną opinię o jakości nauczania języków obcych. Natomiast potwierdzili, że nie biorą udziału w wykładach zagranicznych profesorów. Wydział nie prowadzi też studiów wspólnie z zagranicznymi uczelniami lub instytucjami naukowymi.

1.6.1.

Zasady i procedury rekrutacji określa regulamin przyjęć na studia w WSM dotyczący wszystkich jednostek Uczelni i Uchwała Senatu nr 04/05/2014. Szczegółowe zasady rekrutacji określają władze Uczelni i Wydziałów. Podstawą przyjęć jest świadectwo maturalne. Obcokrajowcy muszą przejść

obowiązkowy kurs językowy. Decyduje kolejność zgłoszeń, lecz w praktyce wobec niewielkiej liczby kandydatów oznacza to wolny wstęp na studia. Student przenoszący się z innej uczelni zobowiązany jest do przedstawienia odpowiednich dokumentów potwierdzających uzyskane pkt ECTS oraz osiągnięte efekty kształcenia. Przyjęte procedury gwarantują zatem kandydatom równe szanse w podjęciu kształcenia.

Wielkość przeprowadzanego naboru jest zdaniem studentów odpowiednia w stosunku do potencjału dydaktycznego Wydziału. Informacje o procesie rekrutacji są dostępne na stronie internetowej. Studenci pierwszego roku studiów pozytywnie ocenili organizację rekrutacji, w tym również dostęp do informacji.

1.6.2.

W wizytowanej Uczelni zasady warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się reguluje Uchwała Senatu nr 07/06/2015. Weryfikacji efektów kształcenia zdobytych poza edukacją formalną studiów (nie więcej niż 50% pkt ECTS realizowanych w ramach programu dla określonego kierunku studiów) dokonuje: Wydziałowa Komisja ds. Potwierdzania Efektów Uczenia się Oraz Uczelniana Komisja Odwoławcza ds. Potwierdzania Efektów Uczenia się. Nie dotyczy to jednak ocenianego kierunku, gdyż nie ma on stosownych uprawnień (por. p. 6.1.4.).

1.7.

1.7.1.

Formy i metody oceny osiąganych przez studentów efektów kształcenia przedstawione są w sylabusach przedmiotów. Zależnie od specyfiki efektów kształcenia przyjętych dla przedmiotu i treści programowych są to egzaminy (często ustne), sprawdziany pisemne (pytania otwarte, zadania, testy), projekty, obserwacja aktywności na zajęciach, w tym rozwiązywanie zadań, udziału w dyskusjach. Są to metody, które umożliwiają bieżącą weryfikację efektów kształcenia. Analizowane przez Zespół Oceniający prace przejściowe potwierdziły i ich stosowanie (por. Załącznik 3). Także ważnym elementem procesu weryfikacji i oceny efektów kształcenia są praktyki studenckie i dokumentujące je dzienniki praktyk. Przygotowanie pracy dyplomowej i jej obrona podczas egzaminu dyplomowego, włączającego losowane pytania z zakresu przedmiotów będących w programie kształcenia, jest kompleksowym narzędziem weryfikacji efektów kształcenia. Wylosowane przez ZO prace przejściowe i dyplomowe były na zadowalającym poziomie. Wśród prac przejściowych był jednak przypadek zestawów pytań tematycznie zbyt wąskich na tle treści programowych i przypadek skupienia się tylko na ocenie wiedzy, gdy specyfika programu wymagała oceny także umiejętności. Wśród prac dyplomowych były pojedyncze prace opisowe, bez zadania sprawdzającego nabyte umiejętności merytoryczne.

Uczelnia prowadzi systematyczny monitoring losów zawodowych absolwentów ocenianego kierunku, co jest istotnym źródłem informacji o kompetencjach osiągniętych w czasie studiów.

Najczęstszą stosowaną na ocenianym kierunku studiów formą weryfikacji uzyskania zakładanych efektów kształcenia są egzaminy pisemne i ustne. W ocenie studentów obecnych na spotkaniu z Zespołem oceniającym PKA, formy egzaminów są odpowiednio dostosowane do treści przekazywanych w czasie zajęć. W ich opinii stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia wspomagają ich w procesie uczenia się i pozwalają na skuteczną weryfikację uzyskiwania zakładanych efektów kształcenia.

Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem ocenili, że przyjęte formy weryfikacji uzyskiwania zakładanych efektów kształcenia umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia każdego z zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy.

Procedura i zasady dyplomowania zostały uregulowane w rozdziale XX-XXII Regulaminu Studiów. Szczegółowe aspekty procesu dyplomowania oraz wymagania dotyczące formalnych aspektów pracy dyplomowej zostały dookreślone w zarządzeniu Rektora WSM z dnia 28 maja 2008 r. w sprawie wymogów organizacyjnych i metodycznych dotyczących prowadzenia seminariów dyplomowych, w zarządzeniu Rektora WSM z dnia 30 maja 2012 r. w sprawie wprowadzenia regulaminu antyplagiatowego, jak również w wytycznych i zaleceniach przygotowania pracy dyplomowych. Studenci znają te procedury, ponieważ są im one tłumaczone przez opiekunów na pierwszych seminariach. Wobec tego nie mają oni trudności z prawidłowym przygotowaniem pracy dyplomowej

od strony formalnej. Studenci obecni na spotkaniu uznali, że formuła przeprowadzania egzaminu dyplomowego jest adekwatna do kierunkowych efektów kształcenia i pozwala na skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia ich osiągnięcia.

1.7.2

Zespół oceniający nie ma zastrzeżeń do systemu weryfikacji efektów kształcenia. Jest on przejrzysty, jasny dla studenta oraz zapewnia porównywalność osiąganych wyników kształcenia. Nie odnotowano przypadków nierzetelności ocen, złego traktowania studentów, czy wad organizacji procesu oceny. Wymienione wyżej metody i narzędzia sprawdzania i oceniania efektów kształcenia zawarte w sylabusach przedmiotów wskazują, że system w pełni umożliwia ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. Przegląd osiągniętych efektów kształcenia dla kierunku jest corocznie dokonywany na posiedzeniu Rady Wydziału, jako jedna z procedur Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia.

Zgodne opinie studentów obecnych na spotkaniu z Zespołem oceniającym PKA potwierdzają, że czują się oni oceniani obiektywnie, według kryteriów przedstawionych w sylabusie oraz omówionych na pierwszych zajęciach z danego przedmiotu. W ich opinii zasady ustalone przez prowadzących zajęcia są przejrzyste i zapewniają rzetelność, wiarygodność i porównywalność wyników sprawdzania i oceniania. W ocenie studentów nauczyciele akademicy zawsze przestrzegają ustalonych uprzednio zasad zaliczenia kursu. Po każdym egzaminie studenci mają możliwość wglądu do swojej pracy pisemnej, a nauczyciele akademicy tłumaczą im, jakie błędy popełnili i co muszą zmienić w sposobie uczenia się, aby zaliczyć przedmiot.

Zaprezentowane przez Uczelnię sylabusy zawierają nieprecyzyjne informacje o sposobach zaliczenia przedmiotów. Studenci otrzymują w większości przypadków tylko informację, że dany kurs zakończy się egzaminem. Informacja o formie egzaminu, przyjętej punktacji i zasadach jego przeprowadzania nie jest dookreślana w sylabusie.

3. Uzasadnienie

Wydział przyporządkował oceniany kierunek do dwóch obszarów: nauk społecznych i nauk ścisłych. W pierwszym obszarze efekty kształcenia mieszczą się w dziedzinie nauk społecznych (dyscypliny – nauki o bezpieczeństwie, nauki o poznaniu i komunikacji społecznej, psychologia, socjologia), dziedzinie nauk ekonomicznych (dyscypliny – ekonomia, finanse, nauki o zarządzaniu), dziedzinie nauk prawnych (dyscypliny – prawo, nauki o administracji). W drugim obszarze efekty kształcenia mieszczą się w dziedzinie nauk matematycznych w dyscyplinach matematyka i informatyka. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku są spójne z efektami kształcenia dla wskazanych obszarów, lecz przypisanie do obszaru nauk ścisłych jest słabo uzasadnione, bo opis efektów bez nawiązań do tego obszaru nic by nie stracił. Kierunkowe efekty kształcenia sformułowane zostały szczegółowo, w sposób przejrzysty, zrozumiały dla studenta, a zatem określający jasno, co ma być przedmiotem weryfikacji założonych efektów kształcenia. Weryfikacja ta odbywa się w ramach poszczególnych przedmiotów, praktyk studenckich oraz poprzez egzamin dyplomowy.

Treści programowe i zalecana literatura w pełni korespondują z założonymi efektami kształcenia i uwzględniają aktualny stan wiedzy w zakresie ocenianego kierunku. O aktualizację treści dba kadra dydaktyczna.

Narzędzia dydaktyczne i formy prowadzenia zajęć umożliwiają studentom osiągnięcie założonych efektów kształcenia, są aktywizujące i wymagają samodzielnego uczenia się.

Czas trwania kształcenia mierzony liczbą godzin kontaktowych jest dość znaczny, a przy udziale pracy własnej studenta jest wystarczający dla realizacji treści programowych i założonych efektów kształcenia. Studia trwają 6 semestrów.

Punktacja ECTS zarówno z punktu widzenia ogólnej liczby punktów, jak punktów w odniesieniu do przedmiotów, które są powiązane z prowadzonymi badaniami przez kadre, jest zgodna z wymaganiami określonymi w obowiązującej ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym.

Zastosowanie różnych form kształcenia w ramach przedmiotów przy małej liczebności grup szczególnie sprzyja osiągnięciu przez studentów założonych efektów kształcenia.

Wydział zawarł porozumienia z instytucjami i organizacjami rynku pracy o różnym przedmiocie działania, zapewniające studentom odbywanie praktyk zawodowych Na ocenianym kierunku nie wprowadzono elementów umiędzynarodowienia procesu kształcenia.

Formy i metody oceny osiągniętych przez studentów efektów kształcenia przedstawione są w sylabusach przedmiotów. Ocen dokonuje się w większości wypadków dobrze dobranymi metodami i merytorycznie poprawnie. Zespół Oceniający nie ma formalnych zastrzeżeń do systemu weryfikacji efektów kształcenia. Jest on przejrzysty, jasny dla studenta oraz zapewnia porównywalność osiągniętych wyników kształcenia.

W opinii studentów efekty kształcenia zostały sformułowane w sposób zrozumiały, podobna jest ocena ZO, co umożliwia według nich stworzenie przejrzystego systemu ich weryfikacji. Jednostka prowadzi wśród studentów aktywną politykę informacyjną w przedmiocie funkcji i znaczenia efektów kształcenia. Efekty kształcenia zostały opublikowane dla studentów w sposób odpowiedni.

Stosowane metody kształcenia, w ocenie studentów, uwzględniają samodzielne uczenie się, aktywizujące formy pracy oraz umożliwiają im osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Wydział zapewnia studentom możliwość wyboru modułów kształcenia poprzez wybór specjalności. Otwarcie specjalności uzależnione jest od zebrania się odpowiedniej ilości studentów. Studenci nie mają natomiast wiedzy o możliwości wyboru przedmiotów fakultatywnych.

Dobór form zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku, ich właściwa organizacja, w tym odpowiednia liczebność grup na poszczególnych zajęciach, a także proporcje liczby godzin różnych form zajęć umożliwiają zdaniem studentów osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.

Organizacja praktyk zawodowych na ocenianym kierunku studiów jest prawidłowa. Zaliczanie praktyk objęte jest nadzorem merytorycznym Dziekana. Wydział zapewnił sobie narzędzia umożliwiające weryfikację uzyskiwanych przez studentów efektów kształcenia w czasie praktyk. Prowadzi on uprzednią weryfikację poprawności wyboru instytucji, w której student zamierza odbyć praktykę zawodową. Studenci sami poszukują miejsc, w których mogą odbywać praktykę, z tego powodu ocena liczby miejsc odbywania praktyk dostosowanej do liczby studentów kierunku nie jest konieczna. W razie problemów ze znalezieniem odpowiedniego miejsca odbywania praktyki, Wydział świadczy studentowi pomoc.

W ramach nauki języków obcych studenci mają możliwość poznawania słownictwa specjalistycznego. Studenci są zadowoleni z jakości kształcenia językowego.

Uczelnia zapewnia wszystkim kandydatom równe szanse w podjęciu kształcenia. Studenci pierwszego roku studiów pozytywnie ocenili organizację rekrutacji oraz dostępność informacji o kryteriach przyjęcia.

System sprawdzania i oceniania efektów kształcenia jest przejrzysty i obiektywny, zapewnia rzetelność, wiarygodność i porównywalność wyników sprawdzania i oceniania, oraz umożliwia ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia.

4.. Zalecenia

Zespół oceniający zaleca:

- 1) Wykorzystanie rozbudowanej współpracy z zagranicą, którą realizuje Wyższa Szkoła Menedżerska w Warszawie, w celu umiędzynarodowienia kształcenia, na przykład poprzez zapraszanie na pojedyncze wykłady wykładowców z zagranicznych uczelni.
- 2) Uzupełnienie sylabusów o dokładniejsze określenie zasad zaliczenia poszczególnych kursów.
- 3) Zapewnienie studentom możliwości wyboru przedmiotów fakultatywnych spoza modułu specjalnościowego ewentualnie z wykorzystaniem oferty innego wydziału i kształcenia na odległość.

2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej oraz prowadzone w jednostce badania naukowe zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia

2.1 Nauczyciele akademicki stanowiący minimum kadrowe posiadają dorobek naukowy-zapewniający realizację programu studiów w obszarze wiedzy odpowiadającym obszarowi kształcenia, wskazanemu dla tego kierunku studiów, w zakresie jednej z dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia określone dla tego kierunku. Struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe odpowiada wymogom prawa określonym dla kierunków studiów o profilu ogólnoakademickim, a ich liczba jest właściwa w stosunku do liczby studentów ocenianego kierunku.*

2.2 Dorobek naukowy, doświadczenie w prowadzeniu badań naukowych oraz kompetencje dydaktyczne nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. W przypadku, gdy zajęcia realizowane są z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, kadra dydaktyczna jest przygotowana do prowadzenia zajęć w tej formie.*

2.3 Prowadzona polityka kadrowa umożliwia właściwy dobór kadry, motywuje nauczycieli akademickich do podnoszenia kwalifikacji naukowych i rozwijania kompetencji dydaktycznych oraz sprzyja umiędzynarodowieniu kadry naukowo-dydaktycznej.

2.4 Jednostka prowadzi badania naukowe w zakresie obszaru/obszarów wiedzy, odpowiadającego/odpowiadających obszarowi/obszarom kształcenia, do którego/których został przyporządkowany kierunek, a także w dziedzinie/dziedzinach nauki oraz dyscyplinie/dyscyplinach naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia.*

2.5 Rezultaty prowadzonych w jednostce badań naukowych są wykorzystywane w projektowaniu i doskonaleniu programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz w jego realizacji.

1. Ocena – w pełni,

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

2.1

Oceniany kierunek przyporządkowano do dwóch obszarów kształcenia: obszaru nauk społecznych i nauk ścisłych.

Efekty kształcenia w obszarze nauk społecznych odniesiono do trzech dziedzin nauki:

- dziedziny nauk społecznych, dyscyplin nauki o bezpieczeństwie, nauki o poznaniu i komunikacji społecznej, psychologia i socjologia,
- dziedziny nauk ekonomicznych, dyscyplin ekonomia, finanse, nauki o zarządzaniu,
- dziedziny nauk prawnych, dyscyplina prawo,

Efekty kształcenia w obszarze nauk ścisłych odniesiono do dziedziny nauk matematycznych, dyscyplin matematyka i informatyka.

Wydział wskazał do minimum kadrowego ocenianego kierunku:

- 1 profesora doktora habilitowanego nauk o kulturze fizycznej,
- 2 doktorów habilitowanych nauk ekonomicznych,
- 1 doktora habilitowanego nauk matematycznych,
- 4 doktorów nauk ekonomicznych,
- 1 doktora nauk humanistycznych.

ZO PKA przeprowadził ocenę spełnienia wymagań dotyczących minimum kadrowego na podstawie przesłanej dokumentacji, dokumentów przedstawionych podczas wizytacji i rozmów przeprowadzonych z władzami Wydziału. W ocenie uwzględniono w szczególności posiadane stopnie naukowe i specjalizację naukową oraz dorobek nauczycieli akademickich. Sprawdzono również obciążenia dydaktyczne w bieżącym roku akademickim oraz złożone oświadczenia o wliczeniu do minimum kadrowego. Kopie dyplomów znajdujące się w teczkach zostały poświadczane za zgodność z oryginałem. We wszystkich teczkach znajdują się dokumenty potwierdzające uzyskanie stopni i tytułów naukowych. Umowy o pracę zawierają wymagane prawem elementy.

Po analizie pod względem formalnym akt osób, które zostały zaproponowane w skład minimum kadrowego na kierunku „zarządzanie”, należy uznać, iż zostały spełnione warunki określone w § 13 oraz § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1370.);

Podczas weryfikacji teczek osobowych, a w szczególności oświadczeń o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego, stwierdzono, iż wszystkie osoby zgłoszone do minimum kadrowego spełniają warunki określone w art. 112a ustawy z dn. 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.).

Wszystkim osobom zgłoszonym do minimum kadrowego zaplanowano prowadzenie osobiście na ocenianym kierunku zajęć dydaktycznych w wymiarze przewidzianym przepisami (§ 13 ust. 2 ww. rozporządzenia). Szczegóły dotyczące ocen nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe znajdują się w załączniku nr 4.

Osoby wskazane do minimum kadrowego zostały zatrudnione w Uczelni (nie później niż od początku semestru studiów) w pełnym wymiarze czasu pracy, a zatem spełnione zostały wymagania określone w art. 9a ust.1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym oraz w § 13 ust. 1 rozporządzenia, o którym mowa powyżej. Analiza obciążeń dydaktycznych nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe wykazała, iż wszyscy spełniają warunki określone w § 13 ust. 2 tego rozporządzenia.

Przeгляд dorobku naukowego wskazanych do minimum nauczycieli akademickich pozwolił stwierdzić, że publikacje naukowe w obszarze nauk społecznych, dziedzinie nauk ekonomicznych posiada 8 nauczycieli akademickich, w tym 4 w dyscyplinie nauk o zarządzaniu (1 łączy ten dorobek ze starszym dorobkiem z dyscypliny socjologia), 3 w dyscyplinie finanse i 1 w dyscyplinie ekonomia. Obszar nauk ścisłych reprezentuje 1 nauczyciel akademicki posiadający dorobek naukowy w dziedzinie nauk matematycznych, dyscyplinie matematyka (w tym zastosowania matematyki w ekonomii, finansach i zarządzaniu). Oba obszary kształcenia są więc reprezentowane w minimum. Nie są reprezentowane wszystkie dziedziny i dyscypliny naukowe, ale nie jest to konieczne. ZO PKA zaliczył do minimum kadrowego 4 samodzielnych nauczycieli akademickich oraz 5 nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora.

Stosunek liczby nauczycieli stanowiących minimum (9) do liczby studentów (132) jest korzystny i wynosi 1:15, a zatem spełnia wymagania określone przepisami prawa.

Wymagania dotyczące minimum kadrowego są spełnione.

2.2

Oprócz nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku prowadzi 10 magistrów reprezentujących różne dyscypliny naukowe: prawo, pedagogikę, nauki o polityce, nauki rolnicze, nauki humanistyczne, nauki o kulturze fizycznej.

Obsada zajęć dydaktycznych prowadzonych przez zaliczonych do minimum kadrowego nauczycieli jest adekwatna do ich kwalifikacji i doświadczenia dydaktycznego. Zaliczeni do minimum kadrowego nauczyciele akademicy prowadzą zajęcia dydaktyczne zgodne z ich specjalnościami naukowymi. Pracownicy samodzielni prowadzą wykłady z 1-2 przedmiotów i seminaria w wymiarze 60 godzin, doktorzy prowadzą wykłady i ćwiczenia z 2-4 pokrewnych przedmiotów w wymiarze 80-151 godzin.

Zastrzeżenia budzi natomiast powierzanie pracownikom ze stopniem magistra wykładów z prawa (30g), systemu podatkowego (30g), prawa pracy (20g), bezpieczeństwa publicznego (30g), zamówień publicznych (30g), polityki gospodarczej (20g), negocjacji i sztuki komunikacji (20g), marketingu (20g).

Wydział nie prowadzi zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

2.3

Prowadzona na Wydziale polityka kadrowa umożliwia spełnienie wymagań minimum kadrowego oraz prowadzenie procesu dydaktycznego przez właściwy dobór kadry. Tylko dla dwóch nauczycieli akademickich Wydział stanowi podstawowe miejsce pracy, dla pozostałych prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku jest miejscem dodatkowym, co wpływa na niewielkie ich oczekiwania w stosunku do środków podnoszenia kwalifikacji i kompetencji dydaktycznych. Nikt z pracowników Wydziału nie uczestniczył w wymianie zagranicznej, brak też informacji o stosowaniu przewidzianych w polityce kadrowej instrumentów, tj. szkolenia, finansowanie konferencji, przyznawanie nagród, stypendiów itp.

Niemniej jednak należy zaznaczyć, że w badanym okresie jeden pracownik uzyskał stopień doktora i jeden doktora habilitowanego. Warto także zaznaczyć, że Wydział finansuje publikacje pracowników we własnych wydawnictwach oraz czasopiśmie Rocznik Naukowy Wydziału Zarządzania (czasopismo ma przyznane 7 pkt na liście B Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego).

2.4

Wydział nie organizuje prowadzenia badań naukowych, zwłaszcza badań zespołowych. Nie poddał się też ocenie parametrycznej. Kadra zatrudniona na Wydziale prowadzi badania w swoich

podstawowych miejscach pracy i tam głównie afiliuje swoje prace naukowe. Aby zmienić tę sytuację, władze Wydziału postanowiły w 2007 r. wydawać czasopismo naukowe „Rocznik Naukowy Wydziału Zarządzania”, które w 2015 r. uzyskało wysoką 7 pkt. ocenę. Pracownicy Wydziału zobowiązali się artykuły naukowe drukowane w tym czasopiśmie przynajmniej częściowo afiliować przy Wydziale. Wydawnictwo Wydziału w Ciechanowie publikuje też monografie i podręczniki napisane przez pracowników w formie papierowej i elektronicznej

Warto dodać, iż z uwagi na regulacje prawne Wydział, prowadząc studia I stopnia o profilu ogólnoakademickim, do 2014 nie miał obowiązku prowadzenia badań naukowych. Nowelizacja ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym z 2014 taki obowiązek wprowadza, ale jednocześnie wyznacza termin do końca 2016 dla przystosowania się do tych wymogów. Dotychczas na Wydziale nie podjęto działań polegających na planowaniu i finansowaniu badań naukowych, co tłumaczy deklarowane przez władze Wydziału i pracowników przygotowania do przejścia na praktyczny profil kształcenia na wizytowanym kierunku.

2.5

Przegląd prac publikowanych w „Roczniku Naukowym Wydziału Zarządzania” przez pracowników prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku pozwolił wskazać na kilka tytułów związanych z projektowaniem i doskonaleniem procesu kształcenia na ocenianym kierunku. Są to prace:

- Orientacja na wartość w zarządzaniu zakładem ubezpieczeń – aspekt programów lojalnościowych,
- Rozwój instytucji kredytowych a wzrost gospodarczy teoretyczne rozważania nad interakcjami,
- Programowanie hybrydowe z przykładami zastosowania w dydaktyce,
- Rachunek prawdopodobieństwa wspomaga dydaktykę,
- Przyczynek do dyskusji o roli współczesnego przedsiębiorstwa,
- Funkcja redystrybucyjna państwa w świetle podstawowych mierników rozwoju gospodarczego,
- Nowa perspektywa finansowa, nowe obszary wsparcia, nowe możliwości,
- Bankowość – wartość dla akcjonariuszy a wartość dla interesariuszy,
- Zadania zależne od parametrów,
- Dylematy celu zarządzania.

Wydział opublikował też skrypty:

- Matematyka dla studentów zarządzania,
- Elementy matematyki finansowej,
- Marketing przemysłowy,
- Ubezpieczenia reasekuracyjne,
- Finanse. Zarys wykładu

Rezultaty prowadzonych przez pracowników badań w innych ośrodkach naukowych są też wykorzystywane dla aktualizacji treści programowych przedmiotów, oferty specjalności i wykładów do wyboru oraz przez studentów w pracach etapowych i licencjackich

3.. Uzasadnienie

Wymogi minimum kadrowego są spełnione. Liczba, struktura kwalifikacji oraz kompetencje dydaktyczne kadry stanowiącej minimum kadrowe i prowadzącej zajęcia na ocenianym kierunku umożliwiają realizację programu kształcenia oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów. Obciążenia dydaktyczne kadry nie są duże. Obsada zajęć wymaga pełnego dostosowania kwalifikacji naukowych do efektów kształcenia i treści prowadzonych zajęć. Mała liczba studentów z jednej strony sprzyja podnoszeniu jakości prowadzonych zajęć, z drugiej powoduje znaczne ograniczenia finansowe w prowadzonej polityce kadrowej.

Na Wydziale nie są organizowane badania naukowe. Widoczne są starania Wydziału o zwiększanie liczby publikacji pracowników w wydawnictwach Wydziału. Artykuły publikowane w „Roczniku Naukowym Wydziału” są wykorzystywane w procesie kształcenia dla aktualizacji treści

programowych przedmiotów oraz jako źródła literatury w pracach etapowych i licencjackich.

4. Zalecenia

Należy czynić starania o rozwój badań naukowych związanych z ocenianym kierunkiem i o publikacje naukowe afiliowane przy Wydziale.

Należy zapewnić właściwą obsadę zajęć zgodnie z uwagami Zespołu Oceniającego

3. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia

3.1 Jednostka współpracuje z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym, w tym z pracodawcami i organizacjami pracodawców, w szczególności w celu zapewnienia udziału przedstawicieli tego otoczenia w określaniu efektów kształcenia, weryfikacji i ocenie stopnia ich realizacji, organizacji praktyk zawodowych, w przypadku, gdy w programie studiów na ocenianym kierunku praktyki te zostały uwzględnione.*

3.2 W przypadku prowadzenia studiów we współpracy lub z udziałem podmiotów zewnętrznych reprezentujących otoczenie społeczne, gospodarcze lub kulturalne, sposób prowadzenia i organizację tych studiów określa porozumienie albo pisemna umowa zawarta pomiędzy uczelnią a danym podmiotem.*

1. Ocena – w pełni,

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

3.1

Współpraca Wydziału z otoczeniem społecznym, gospodarczym i kulturalnym przybiera różne formy. Wielkie znaczenie ma Konwent WSM, w którego skład wchodzi znani i kompetentni przedstawiciele życia politycznego, społecznego i gospodarczego, których rady i oceny mają wielką wagę m. in. w procesie formułowania koncepcji kształcenia i oceny jej realizacji. Duże znaczenie ma też współpraca z BCC, gdzie Prezydent Uczelni pełni funkcję przewodniczącego Komisji Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Pomocne są liczne porozumienia o współpracy z instytucjami społecznymi i gospodarczymi, które zapewniają m. in. miejsca praktyk, możliwość pozyskiwania opinii o działaniach Uczelni i realizację wspólnych przedsięwzięć. W sposób ciągły z otoczeniem kontaktują się Biuro Karier, Biuro Praktyk i Biuro Projektów. Biuro karier prowadzi ankietowe badania losów i opinii absolwentów. Materiały te dostarcza dziekanowi, który organizuje ich wykorzystanie do weryfikacji efektów kształcenia i inicjatyw dydaktycznych.

W najbliższym otoczeniu Wydziału (w obejmującym kilka powiatów subregionie ciechanowskim) szczególnie cenna jest współpraca, a właściwie udział Wydziału w pracach Ośrodka Wspierania Ekonomii Społecznej. To zespół ludzi i instytucji bardzo zaangażowany w sprawy aktywizacji gospodarczej wspomnianego subregionu. W czasie wizytacji odbyło się spotkanie z interesariuszami zewnętrznymi (przedstawiciel Powiatowego Urzędu Pracy a zarazem Ośrodka Wspierania Ekonomii Społecznej i członek Wydziałowej Komisji ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia oraz przedstawiciel - dyrektor oddziału jednego z dużych banków, a zarazem wykładowca na ocenianym kierunku). Z tego spotkania wynika przeświadczenie o bardzo ścisłych powiązaniach Wydziału z otoczeniem, opartych na przekonaniu o wielkim znaczeniu funkcjonowania Wydziału dla lokalnej społeczności, o doskonałym porozumieniu zapewniającym dostarczanie i dobre wykorzystanie opinii i porad oraz o zaawansowanym przygotowaniu kierunku do kształcenia praktycznego i dużej skłonności praktyków do udziału w formułowaniu efektów takiego kształcenia i ich realizacji.

Wydział Zarządzania w Ciechanowie ma umowy partnerskie m.in. z: Wojewódzkim Urzędem Pracy w Warszawie, Stowarzyszeniem Społecznej Samopomocy- Lokalna Grupa Działania w Ciechanowie, powiatowym Urzędem Pracy w Ciechanowie i urzędami pracy powiatów ościennych, jednym z partnerów jest także Mazowiecka Izba Gospodarcza. Zawierane są nowe umowy w sprawie praktyk. Obecna lista porozumień podpisanych w tej sprawie wspomniana jest wyżej (por. p.1.5.8.), Jak podkreślano, współpraca z interesariuszami zewnętrznymi znajduje przede wszystkim wyraz w ofercie specjalnościowej. Zadaniem interesariuszy zewnętrznych jest generalnie podejmowanie w ramach Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia działań służących rynkowi pracy, co oznacza ich wpływ na określanie efektów kształcenia, ich realizację oraz cały przebieg procesu kształcenia na

ocenianym kierunku. Rozmowy i dyskusje prowadzone podczas spotkania ZO z przedstawicielami rynku pracy nie pozostawiają wątpliwości, że wizytowany Wydział stworzył stałe więzi z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

3.2

Nie prowadzi się studiów we współpracy z podmiotami zewnętrznymi. Z uwag przedstawionych w punkcie powyżej wynika jednak, że współpraca z interesariuszami zewnętrznymi w procesie kształcenia ma charakter systemowy.

3. Uzasadnienie

Kształcenie na ocenianym kierunku jest silnie zorientowane na potrzeby rynku pracy, co jest przede wszystkim wynikiem efektywnej współpracy wizytowanej Uczelni i Wydziału z przedstawicielami rynku pracy. Rozmowy i dyskusje prowadzone podczas spotkania Zespołu Oceniającego z przedstawicielami rynku pracy nie pozostawiają wątpliwości, że wizytowany Wydział stworzył stałe więzi z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

4. Zalecenia

Brak zaleceń.

4. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną i naukową umożliwiającą realizację programu kształcenia o profilu ogólnoakademickim i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia, a także prowadzenie badań naukowych

4.1 Liczba, powierzchnia i wyposażenie sal dydaktycznych, w tym laboratoriów badawczych ogólnych i specjalistycznych są dostosowane do potrzeb kształcenia na ocenianym kierunku, tj. liczby studentów oraz do prowadzonych badań naukowych. Jednostka zapewnia studentom dostęp do laboratoriów w celu wykonywania zadań wynikających z programu studiów oraz udziału w badaniach.*

4.2 Jednostka zapewnia studentom ocenianego kierunku możliwość korzystania z zasobów bibliotecznych i informacyjnych, w tym w szczególności dostęp do lektury obowiązkowej i zalecanej w sylabusach, oraz do Wirtualnej Biblioteki Nauki.*

4.3 W przypadku, gdy prowadzone jest kształcenie na odległość, jednostka umożliwia studentom i nauczycielom akademickim dostęp do platformy edukacyjnej o funkcjonalnościach zapewniających co najmniej udostępnianie materiałów edukacyjnych (tekstowych i multimedialnych), personalizowanie dostępu studentów do zasobów i narzędzi platformy, komunikowanie się nauczyciela ze studentami oraz pomiędzy studentami, tworzenie warunków i narzędzi do pracy zespołowej, monitorowanie i ocenianie pracy studentów, tworzenie arkuszy egzaminacyjnych i testów

1. Ocena – w pełni,

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

4.1

Wydział dysponuje infrastrukturą dydaktyczno-naukową zlokalizowaną w dwóch budynkach.

Budynek zlokalizowany przy Żórawskiego 5 o łącznej powierzchni 1660 m² stanowi własność WSM w Warszawie. W budynku tym znajdują się:

- 2 sale wykładowe mieszczące po 60 osób,
- 4 sale ćwiczeniowe mieszczące 25-30 osób,
- biblioteka z czytelnią.

W budynku przy ul. Czarnieckiego, w którym mieści się Szkoła Samorządowa, Wydział wynajmuje:

- 2 sale wykładowe mieszczące 100 osób każda,
- 1 salę wykładową na 50 osób,
- 8 sal ćwiczeniowych na 25-30 osób,
- 2 pracownie komputerowe z 30 stanowiskami.

Salę wykładowe i ćwiczeniowe wyposażone są w rzutniki multimedialne lub mogą w nich być

wykorzystane rzutniki przenośne, przenośne komputery i nagłośnienie. W pracowniach komputerowych zainstalowany jest Microsoft Office. Na zajęciach wykorzystywany jest program Excel z dodatkowymi pakietami obliczeniowymi. Część z nich stanowią autorskie programy Wydziału, między innymi: programy do rozwiązywania zadań ze statystyki opisowej, statystyki matematycznej, matematyki finansowej, badań operacyjnych, program do tworzenia zadań z przedmiotów ilościowych. Narzędzia informatyczne w pracowniach komputerowych są wykorzystywane na zajęciach dydaktycznych z przedmiotów: informatyka w zarządzaniu, technologie informacyjne, matematyka, statystyka opisowa, matematyka finansowa, badania operacyjne. Zajęcia na ocenianym kierunku studiów odbywają się w obu wymienionych budynkach. W opinii studentów infrastruktura dydaktyczna przeznaczona dla ocenianego kierunku studiów jest odpowiednia. Studenci potwierdzili, że nie zdarzyła się sytuacja, w której w sali wykładowej byłaby zbyt mała liczba miejsc w stosunku do liczby zapisanych na zajęcia studentów. Nauczyciele akademicy korzystają z rzutników (najczęściej przenośnych). Uczelnia nie zapewnia studentom dostępu do Internetu bezprzewodowego. Studenci nie mają możliwości korzystania z infrastruktury również poza godzinami zajęć, jednak jak dotąd nie zgłaszali takiego zapotrzebowania.

4.2

Księgozbiór Biblioteki Wydziału jest niewielki, liczy ok. 4 tys. egzemplarzy, głównie podstawowych podręczników zalecanych studentom przez prowadzących zajęcia nauczycieli akademickich. Są one gromadzone w wielu egzemplarzach, co zapewnia studentom pełny dostęp do zalecanego piśmiennictwa. Biblioteka nie prenumeruje czasopism naukowych. W czytelni studenci mają dostęp do Internetu i baz Wirtualnej Biblioteki Nauki tj. Elsevier, Springer, Web of Knowledge, Wiley online, Library, Scopus, Nature&Science.

Dni i godziny otwarcia Biblioteki są dogodnie dla studentów i ustalone przez Samorząd Studencki. Biblioteka jest czynna od poniedziałku do piątku w godz. 8.00-15.00 i soboty 9.00-14.00.

Oprócz Biblioteki Wydziału studenci mogą korzystać z zasobów bibliotecznych i informatycznych Ciechanowskiej Biblioteki Akademickiej, która powstała dzięki wsparciu samorządu miasta Ciechanów i posiada ok. 46 tys. woluminów.

W i opinii studentów, biblioteka Wydziału Zamiejscowego jest odpowiednio zaopatrzona w wymaganą na ocenianym kierunku literaturę przedmiotu, a wydawnictwa znajdujące się w zbiorze prezentują aktualne treści. Zaopatrzenie biblioteki w ocenie studentów odpowiada literaturze przedmiotu określonej w sylabusach. Studenci pozytywnie odnieśli się do pracy pracownika biblioteki, który chętnie świadczy im pomoc w wyszukiwaniu odpowiednich pozycji. W razie potrzeby studenci korzystają także ze znacznie bogatszych zasobów biblioteki w siedzibie Uczelni w Warszawie. Przy bibliotece stworzono miejsce do pracy wymagającej skupienia.

4.3

Na ocenianym kierunku studiów kształcenie na odległość nie jest prowadzone. Platforma elearningowa wykorzystywana jest głównie do wymiany materiałów pomiędzy nauczycielami akademickimi a studentami. Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA pozytywnie ocenili funkcjonalności platformy. Ich zdaniem wspomaga ich ona w uzyskiwaniu efektów kształcenia zakładanych dla ocenianego kierunku studiów.

3. Uzasadnienie

Liczba i wyposażenie sal dydaktycznych oraz pracowni komputerowych są dostosowane do potrzeb kształcenia na ocenianym kierunku. Wydział dysponuje infrastrukturą dydaktyczną i naukową umożliwiającą realizację programu kształcenia i osiąganie przez studentów zakładanych efektów kształcenia. Wydział zapewnia studentom ocenianego kierunku studiów odpowiednie możliwości korzystania z zasobów bibliotecznych i informacyjnych, w tym w szczególności dostęp do lektury obowiązkowej i zalecanej w sylabusach oraz do Wirtualnej Biblioteki Nauki.

4. Zalecenia

1. Należy dążyć do stałego zwiększania księgozbioru i prenumeraty podstawowych czasopism naukowych.
2. Należy zwiększyć wyposażenie bazy dydaktycznej o specjalistyczne programy wykorzystywane

w dydaktyce na kierunku zarządzanie.

3. Wskazane jest zapewnienie studentom dostępu do Internetu bezprzewodowego w czasie zajęć.

5. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się, prowadzenia badań i wchodzenia na rynek pracy

5.1 Pomoc naukowa, dydaktyczna i materialna sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów, poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i skutecznym osiągnięciu zakładanych efektów kształcenia oraz zdobywaniu umiejętności badawczych, także poza zorganizowanymi zajęciami dydaktycznymi. W przypadku prowadzenia kształcenia na odległość jednostka zapewnia wsparcie organizacyjne, techniczne i metodyczne w zakresie uczestniczenia w e-zajęciach.*

5.2 Jednostka stworzyła warunki do udziału studentów w krajowych i międzynarodowych programach mobilności, w tym poprzez organizację procesu kształcenia umożliwiającą wymianę krajową i międzynarodową oraz nawiązywanie kontaktów ze środowiskiem naukowym.*

5.3 Jednostka wspiera studentów ocenianego kierunku w kontaktach ze środowiskiem akademickim, z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym oraz w procesie wchodzenia na rynek pracy, w szczególności, współpracując z instytucjami działającymi na tym rynku.*

5.4 Jednostka zapewnia studentom niepełnosprawnym wsparcie naukowe, dydaktyczne i materialne, umożliwiające im pełny udział w procesie kształcenia oraz w badaniach naukowych.

5.5 Jednostka zapewnia skuteczną i kompetentną obsługę administracyjną studentów w zakresie spraw związanych z procesem dydaktycznym oraz pomocą materialną, a także publiczny dostęp do informacji o programie kształcenia i procedurach toku studiów.

1. Ocena – w pełni,

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

5.1

Z opinii studentów obecnych na spotkaniu z ZO PKA wynika, że prowadzący zajęcia są dla nich dostępni podczas zajęć jak również odpowiadają na wiadomości e-mail. Wszyscy nauczyciele akademicy mają ustalone godziny swoich konsultacji i są na nich obecni. Studenci mają możliwość wyboru opiekuna swojej pracy dyplomowej, jak również sami proponują jej temat, który jest następnie przez niego akceptowany. SeminaRIA odbywają się w małych grupach, co umożliwia studentom indywidualną pracę z opiekunem.

Poza stypendium rektora dla najlepszych studentów Uczelnia wprowadziła kilka mechanizmów motywujących studentów do osiągania wysokich wyników w nauce, tj. konkurs na najlepsze prace dyplomowe czy konkurs na studenta roku. Studenci wygrywający ww. konkursy otrzymują w nagrodę zniżki czesnego lub bezpłatne studia podyplomowe. Studenci Wydziału Zamiejscowego nie byli jednak poinformowani o tych możliwościach.

Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA potwierdzili, że nie spotkali się z powstaniem sytuacji konfliktowych na Wydziale. W odpowiedzi na pytanie poinformowali, że mają możliwość składania skarg i wniosków do władz Uczelni, na które zawsze uzyskują odpowiedź.

Wydział wspiera działalność Samorządu Studenckiego. Samorząd reprezentuje interesy ogółu studentów przed władzami Wydziału i opiera swoją działalność na nieformalnych ustaleniach oraz na działalności starostów grup. W opinii przedstawicieli Samorządu ich zdanie jest zazwyczaj uwzględniane po przedstawieniu racjonalnych argumentów. Ocenili oni, że władze traktują współpracę z Samorządem w sposób partnerski. Samorząd Studencki nie organizuje projektów dla studentów, które mają na celu ich rozwój kulturalny i integrację środowiska, co wynika z faktu prowadzenia kształcenia wyłącznie w formie niestacjonarnej. Z tego powodu Samorząd nie korzysta z dofinansowań od Wydziału oraz nie zgłosił dotąd potrzeby zapewnienia mu siedziby.

System pomocy materialnej dla studentów reguluje na ocenianym kierunku studiów *Regulamin ustalania wysokości i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych Wyższej Szkoły Menedżerskiej w Warszawie*, stanowiący załącznik do zarządzenia nr 3/09/2015 Rektora WSM. Został on dostosowany do przepisów znowelizowanej ustawy prawo o szkolnictwie wyższym. Regulamin określa zasady przyznawania każdego rodzaju świadczeń pomocy materialnej zagwarantowanej studentom przez ustawę Prawo o szkolnictwie wyższym. Studenci

podkreślili, że świadczenia pomocy materialnej wypłacane są terminowo. Informacje na temat pomocy materialnej są publikowane na stronie internetowej Uczelni. Pozytywnie pod względem organizacyjnym oceniona została praca pracowników zajmujących się przyznawaniem i wypłatą świadczeń pomocy materialnej dla studentów.

Kryteria przyznawania stypendiów: socjalnych, specjalnych dla osób niepełnosprawnych oraz zapomóg są sprecyzowane w Regulaminie i nie stwarzają problemów interpretacyjnych. Podkreślić należy, że Uczelnia stosuje natomiast nieprzejrzyste kryteria przyznawania stypendium rektora dla najlepszych studentów. Zgodnie z §17 Regulaminu, stypendium rektora dla najlepszych studentów może otrzymywać student, który uzyskał za rok studiów wysoką średnią ocen lub posiada osiągnięcia naukowe, artystyczne lub wysokie wyniki sportowe we współzawodnictwie międzynarodowym albo krajowym, międzyuczelnianym bądź uczelnianym. Regulamin zawiera jedynie lakoniczny wykaz uznawanych osiągnięć naukowych i sportowych i nie określa zasad tworzenia listy rankingowej przy uwzględnieniu kryterium średniej ocen studenta, czego nie można uznać za doskonałe rozwiązanie.

Jednostka w czasie wizytacji przedstawiła pozytywną opinię Samorządu Studenckiego w przedmiocie wprowadzenia Regulaminu. Dokumentacja przedstawiona przez Uczelnię, jak również relacja przedstawicieli Samorządu potwierdza, że podział dotacji na fundusz pomocy materialnej, ustalenie wysokości stawek stypendiów oraz ustalenie wysokości miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka rodziny studenta uprawniającego do otrzymania stypendium socjalnego następuje w porozumieniu z właściwym organem Samorządu Studenckiego. Porozumienia poświadczane są odpowiednim dokumentem wydawanym przez Samorząd Studencki, co ocenia się pozytywnie. Indywidualne decyzje w sprawach stypendialnych spełniają wymogi określone przez kodeks postępowania administracyjnego.

System pobierania opłat od studentów na wizytowanej Uczelni określa każdorazowo umowa zawierana ze studentem oraz Regulamin Opłat. Uczelnia nie pobiera od studentów opłat wymienionych w katalogu opłat zakazanych przez ustawę oraz dodatkowych opłat o charakterze administracyjnym. Zdaniem studentów ocenianego kierunku Uczelnia jasno określiła zasady pobierania opłat i ich wysokość.

5.2

Uczelnia prowadzi aktywną politykę informacyjną, która ma na celu zachęcenie studentów do wyjazdów zagranicznych. Aktualne informacje na temat wyjazdów są dostępne dla studentów na stronie Uczelni. Ogłoszenia o naborze są publikowane oraz rozsyłane do studentów za pośrednictwem poczty elektronicznej. Koordynator ds. wymian międzynarodowych nie organizuje jednak spotkań informacyjnych dla studentów Wydziału Zamiejscowego.

Uczelnia skutecznie wdrożyła system przyznawania punktów ECTS. Studenci są świadomi, do czego w rzeczywistości służą punkty. Uważają oni, że ich ilość zależy od nakładu czasu pracy studenta. Organizacja kształcenia na ocenianym kierunku studiów nie utrudnia studentom wyjazdu na wymianę.

5.3

W Uczelni funkcjonuje Biuro Karier. Jednym z jego zadań jest wsparcie studentów w procesie wchodzenia na rynek pracy. Z informacji uzyskanych od pracownika Biura Karier wynika, że organizuje ono dla studentów darmowe szkolenia, targi pracy oraz spotkania z potencjalnymi pracodawcami. Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA stwierdzili jednak, że nie spotykają się z aktywnością Biura w Wydziale Zamiejscowym. W ich ocenie nie odczuwają oni zinstytucjonalizowanego wsparcia we wchodzeniu na rynek pracy. Pomimo tego, władze Wydziału starają się wspierać studentów w poszukiwaniu pracy na lokalnym rynku z wykorzystaniem własnych kontaktów.

Wydział posiada kilka stałych umów współpracy z instytucjami zewnętrznymi obejmujących m.in. organizację praktyk studenckich. Studenci są kierowani na praktyki w tych instytucjach, gdy sami nie zaproponują innego odpowiedniego miejsca.

5.4

W Wydziale Zamiejscowym udzielaniem wsparcia studentom z niepełnosprawnościami zajmuje się Dziekan. Oferuje on studentom niepełnosprawnym kompleksowe wsparcie w zakresie dostosowania organizacyjnego i właściwej realizacji procesu dydaktycznego biorąc pod uwagę ich szczególne

potrzeby, co należy ocenić pozytywnie. Pośredniczy on także w kontakcie pomiędzy studentami niepełnosprawnymi a nauczycielami akademickimi.

Budynki, w których odbywają się zajęcia na ocenianym kierunku, nie są dostosowane do potrzeb studentów niepełnosprawnych. Biblioteka wydziałowa nie posiada sprzętu umożliwiającego korzystanie z jej zasobów przez studentów niewidomych lub słabowidzących.

5.5

Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA pozytywnie ocenili pracę sekretariatu ds. studenckich. Uważają oni, że załatwienie większości spraw nie wymaga oczekiwania w kolejce. Ponadto studenci potwierdzili, że mają bezpośredni dostęp do Dziekana Wydziału również poza wyznaczonymi godzinami przyjęć, co należy ocenić pozytywnie. Studenci wyrazili swoją pozytywną ocenę dla pracy Dziekana, który pomimo licznych obowiązków znajduje czas na pomoc w indywidualnych problemach studentów.

Program kształcenia oraz procedury dotyczące toku studiów zostały opublikowane na stronie internetowej Uczelni w taki sposób, że każdy student może się z nimi swobodnie zapoznać. Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem potwierdzili, że nie mają problemów z odnalezieniem programu kształcenia oraz innych zarządzeń i regulaminów.

3. Uzasadnienie

Pomoc dydaktyczna i materialna sprzyja rozwojowi społecznemu i zawodowemu studentów. Nauczyciele akademicy są dostępni dla studentów. System przyznawania świadczeń pomocy jest efektywny. Doprecyzowania wymagają jednak zasady i kryteria przyznawania stypendium rektora dla najlepszych studentów.

Uczelnia zapewnia studentom możliwość wyjazdu na studenckie wymiany zagraniczne. Studenci ocenianego kierunku studiów nie są zainteresowani wyjazdami zagranicznymi. Organizacja procesu kształcenia nie stoi na przeszkodzie udziałowi studentów w wymianach międzynarodowych.

Studenci ocenianego kierunku studiów nie odczuwają instytucjonalnego wsparcia Uczelni w kontaktach z otoczeniem społecznym i gospodarczym oraz w procesie wchodzenia na rynek pracy. Działalność Biura Karier nie jest widoczna dla studentów Wydziału Zamiejscowego i nie cieszy się popularnością.

Jednostka zapewnia studentom niepełnosprawnym wsparcie naukowe, dydaktyczne i materialne na bardzo wysokim poziomie. Na uwagę zasługuje działalność Działu Socjalno-Bytowego. Infrastruktura Wydziału nie jest w pełni dostosowana do potrzeb studentów niepełnosprawnych.

Wydział zapewnia skuteczną i kompetentną obsługę administracyjną studentów w zakresie spraw związanych z procesem dydaktycznym oraz pomocą materialną, a także publiczny dostęp do informacji o programie kształcenia i procedurach toku studiów.

4. Zalecenia

- 1) Wprowadzenie katalogu osiągnięć studentów uznawanych przy przyznawaniu stypendium rektora oraz wprowadzenie algorytmu tworzenia listy rankingowej studentów z uwzględnieniem kryteriów średniej ocen i osiągnięć.
- 2) Zapewnienie studentom instytucjonalnego wsparcia we wchodzeniu na rynek pracy.
- 3) Organizowanie spotkań informacyjnych dla studentów zachęcających ich do wyjazdów zagranicznych.

6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów

6.1 Jednostka, mając na uwadze politykę jakości, wdrożyła wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia, umożliwiający systematyczne monitorowanie, ocenę i doskonalenie realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów, w tym w szczególności ocenę stopnia realizacji zakładanych efektów kształcenia i okresowy przegląd programów studiów mający na celu ich doskonalenie, przy uwzględnieniu:*

6.1.1. projektowania efektów kształcenia i ich zmian oraz udziału w tym procesie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych,*

6.1.2 monitorowania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na wszystkich rodzajach zajęć i na każdym etapie kształcenia, w tym w procesie dyplomowania,
6.1.3 weryfikacji osiąganych przez studentów efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia i wszystkich rodzajach zajęć, w tym zapobiegania plagiatom i ich wykrywania,*
6.1.4 zasad, warunków i trybu potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów,
6.1.5. wykorzystania wyników monitoringu losów zawodowych absolwentów do oceny przydatności na rynku pracy osiągniętych przez nich efektów kształcenia,*
6.1.6. kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia na ocenianym kierunku studiów, oraz prowadzonej polityki kadrowej,*
6.1.7. wykorzystania wniosków z oceny nauczycieli akademickich dokonywanej przez studentów w ocenie jakości kadry naukowo-dydaktycznej,
6.1.8. zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej i naukowej oraz środków wsparcia dla studentów,
6.1.9 sposobu gromadzenia, analizowania i dokumentowania działań dotyczących zapewniania jakości kształcenia,
6.1.10. dostępu do informacji o programie i procesie kształcenia na ocenianym kierunku oraz jego wynikach
6.2. Jednostka dokonuje systematycznej oceny skuteczności wewnętrznego systemu zapewniania jakości i jego wpływu na podnoszenie jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także wykorzystuje jej wyniki do doskonalenia systemu.

1. Ocena – **w pełni**,

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema oraz trzema cyframi.

6.1

Wewnętrzny system Zapewnienia Jakości Kształcenia funkcjonujący w Wyższej Szkole Menedżerskiej w Warszawie wprowadzony został na mocy Zarządzenia Rektora Nr 6/09/12 z dnia 19 września 2012 r. Zarządzenie określa cel i zakres systemu zarządzania jakością kształcenia oraz zadania Komisji Senackiej ds. doskonalenia systemu jakości kształcenia oraz Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia. Uchwałą Rady Wydziału Zarządzania w Ciechanowie z dnia 8 czerwca 2014 r. został przyjęty Wydziałowy System Zapewnienia Jakości Kształcenia. Podstawowe zadania tego systemu to:

- wprowadzenie mechanizmów zapewnienia jakości kształcenia poprzez system rocznych przeglądów programów, sposobów ich realizacji, warunków realizacji i skuteczności osiągania efektów kształcenia.

- podniesienie rangi pracy dydaktycznej poprzez opracowanie wysokiej jakości kart przedmiotów, udział interesariuszy zewnętrznych w procesie kształcenia, hospitacje i ankiety studenckie,

- wprowadzenie mechanizmów zapewnienia wykorzystania osiągnięć nauki i techniki w procesie nauczania,

- zapewnienie wysoko kwalifikowanej kadry naukowej i stworzenie warunków podnoszenia kwalifikacji,

- monitorowanie potrzeb rynku pracy.

Nadzór nad funkcjonowaniem Uczelnianego Systemu zarządzania jakością kształcenia sprawuje Rektor Uczelni, natomiast na szczeblu Wydziału Dziekan Wydziału, który z urzędu wchodzi w skład Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia. Ponadto skład Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia wchodzi przedstawiciele nauczycieli akademickich, administracji, a także przedstawiciel interesariuszy zewnętrznych oraz przedstawiciel Samorządu Studenckiego.

6.1.1.

Z informacji uzyskanych w trakcie wizytacji wynika, że w procesie projektowania efektów kształcenia i ich zmian uczestniczą: Senacka Komisja ds. Doskonalenia Jakości Kształcenia, Rada Wydziału, Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia, nauczyciele akademicy, studenci, absolwenci WSM oraz Konwent WSM w Warszawie jako doradczy organ partnerski złożony z przedstawicieli świata polityki, gospodarki i nauki. Założenia dotyczące udziału interesariuszy zostały określone w Zarządzeniu Rektora Nr 7/1/2016 z dnia 11 stycznia 2016 r. w sprawie udziału interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w procesie kształtowania koncepcji kształcenia, projektowania, oceny i

doskonalenia programu kształcenia w Wyższej Szkole Menedżerskiej w Warszawie.

Jednym z mechanizmów zapewniających wysoką jakość kształcenia jest system rocznych przeglądów programów kształcenia, którego celem jest identyfikacja błędów w programach kształcenia, a w przypadku stwierdzenia niedoskonałości niezwłoczne podjęcie działań naprawczych oraz systematyczne potwierdzanie aktualności programów kształcenia, prawidłowości jego realizacji oraz warunków, w których jest realizowany, a także skuteczności w osiąganiu efektów kształcenia przez studentów, a w przypadku stwierdzenia wad - planowanie i realizacja działań naprawczych. Taki przegląd wywołuje także refleksję nad efektami kształcenia i może skutkować projektami doskonalenia ich opisu. Za przeprowadzanie przeglądów programów kształcenia odpowiada zespół powołany przez Dziekana Wydziału, w skład którego wchodzi: kadra dydaktyczna, przedstawiciele studentów, przedstawiciele administracji oraz interesariusze zewnętrzni. Szczegółowe projekty specjalności wraz z przedmiotami, obsadą i kartami przedmiotów przyjmowane są przez Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia. Następnie zaakceptowana specjalność zatwierdzana jest przez Radę Wydziału i przedstawiana Rektorowi i do zatwierdzenia na posiedzeniu Senatu. Wymagania dotyczące projektowania efektów kształcenia i ich zmian zawarte zostały w Zarządzeniach Rektora: Nr 3/03/12 z dnia 30 marca 2012 r. w sprawie wytycznych dotyczących projektowania planów studiów i programów kształcenia, ich realizacji oraz oceny rezultatów oraz Nr 3/04/2012 z dnia 27 kwietnia 2012 roku w sprawie szczegółowego sposobu projektowania, realizacji i oceny rezultatów planów studiów i programów kształcenia.

Samorząd Studencki Wydziału Zamiejscowego nie uczestniczy w procesach projektowania oraz zmian efektów kształcenia. Otrzymuje do zaopiniowania gotowe propozycje.

6.1.2

Proces dydaktyczny corocznie oceniany jest przez Dziekana i przedstawiany na ostatniej sesji Rady Wydziału. W trakcie wizytacji przedstawione zostały ZO metody i narzędzia służące monitorowaniu i ocenie stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, takie jak: anonimowe ankiety oceny nauczycieli akademickich i zajęć dydaktycznych przez studentów, hospitacje zajęć dydaktycznych, analizy prowadzone przez Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia, dotyczące kart przedmiotów, prac dyplomowych, prac zaliczeniowych oraz dokonanych hospitacji i wyników ankiet studenckich. Sformułowane przez WKdsJK wnioski i zalecenia przekazywane są w formie sprawozdań Radzie Wydziału. W wyniku analizy stwierdzono, że większość zakładanych efektów kształcenia została osiągnięta w prawidłowy sposób. Komisja jednak zwróciła uwagę: że w kilku przypadkach temat pracy dyplomowej nie był w pełni zgodny z wybraną przez studenta specjalnością; w kilku przypadkach (przedmiotach) oceny z egzaminów były zbyt mało zróżnicowane. Ze sprawozdania Dziekana Wydziału z realizacji planów zajęć za I semestr roku akademickiego 2015/2016 pod kątem realizacji zakładanych efektów kształcenia wynika, że zajęcia realizowane były zgodnie z przyjętym planem, a treści zawarte w pracach zaliczeniowych i odpowiedziach na pytania egzaminacyjne potwierdzają realizację efektów kształcenia.

W ramach działań pro jakościowych w ostatnim czasie odbyło się Ogólnouczelniane seminarium na temat procesu dyplomowania, w którym udział wzięli: dziekani, prodziekani, kierownicy katedr oraz opiekunowie prac. Program seminarium obejmował takie zagadnienia jak: proces dyplomowania w kontekście jakości kształcenia, wymagania redakcyjne pracy dyplomowej w WSM w Warszawie.

Przedstawiciele studentów nie uczestniczą w pracach nad przygotowaniem corocznego przeglądu programu kształcenia, jak również nie są zaangażowani w cykliczny przegląd dokumentacji poszczególnych kursów. Ogół studentów nie ma możliwości wyrażenia swojej opinii w przedmiocie stopnia osiągania przez nich zakładanych efektów kształcenia na poszczególnych kursach, ponieważ ankieta oceny zajęć dydaktycznych nie zawiera odpowiedniego pytania.

6.1.3

Weryfikacja efektów kształcenia zgodnie z Regulaminem Studiów, Regulaminem Praktyk Zawodowych, Zarządzeniem w sprawie wymogów organizacyjnych i metodycznych dotyczących prowadzenia seminarium dyplomowych oraz wytycznych i zaleceń przygotowania prac dyplomowych obejmuje wszystkie ich kategorie: wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne i prowadzona jest cyklicznie na wszystkich etapach kształcenia. Wymagania dotyczące poszczególnych przedmiotów określone są przez prowadzące je osoby w kartach przedmiotów. Ocena realizacji efektów związanych

z praktykami zawodowymi przeprowadzana jest na podstawie dziennika praktyk. Praktykę zawodową zalicza Dziekan na podstawie informacji uzyskanych od opiekuna praktyk.

Warunki i zasady dyplomowania określone są w dokumentacji dotyczącej procesu dyplomowania, a rozwiązania w zakresie zapobiegania zjawiskom patologicznym zostały określone w Regulaminie antyplagiatowym. Podczas egzaminu dyplomowego kompleksowo oceniane jest osiągnięcie efektów kształcenia z całego przebiegu studiów na podstawie obrony pracy i odpowiedzi na pytania. W tym roku akademickim odbędzie się również w Uczelni III edycja konkursu na najlepszą pracę dyplomową.

System sprawdzania i ocenia efektów umożliwia ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia.

Studenci mają możliwość oceny przyjętych zasad oceniania w kwestionariuszu oceny zajęć dydaktycznych. Swoje uwagi dotyczące zasad oceniania studenci mogą zgłaszać również na bieżąco do Dziekana. Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem oceniającym byli świadomi wprowadzonych przez Uczelnię zasad przeciwdziałania plagiatom.

6.1.4.

Zgodnie z art. 170e. ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.) Wydział Zarządzania w Ciechanowie nie jest uprawniony do potwierdzania efektów uczenia się na kierunku „zarządzanie”.

6.1.5.

Badanie losów absolwentów reguluje Zarządzenie nr 5/05/2012 Rektora z dnia 30 maja 2012 r. w sprawie monitorowania karier zawodowych absolwentów WSM w Warszawie. Na system monitorowania karier zawodowych absolwentów składają się coroczne anonimowe badania ankietowe wśród absolwentów dokonywane niezależnie od siedziby Uczelni, także przez Wydział Zarządzania w Ciechanowie. Jak wynika ze sprawozdania Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia analiza ankiet przesłanych przez absolwentów Wydziału Zarządzania w Ciechanowie wskazuje, że oczekiwania absolwentów zmierzają do wprowadzenia w programie studiów większej liczby godzin zajęć o charakterze praktycznym niż teoretycznym, jak również absolwenci dobrze oceniają i wykorzystują wiedzę i umiejętności zdobyte w czasie studiów. Komisja ds. jakości Kształcenia wnioskuje zatem, aby plany i programy nauczania na rok akademicki 2016/2017 zostały poddane analizie przez Radę Wydziału pod kątem zwiększenia liczby godzin zajęć praktycznych przy wykorzystaniu właściwej kadry dydaktycznej. Te badania dostarczają więc informacji o zapotrzebowaniu rynku pracy na absolwentów bardziej praktycznie wyedukowanych i dają możliwość odpowiedniej korekty programów.

6.1.6.

Prowadzona polityka kadrowa obejmuje ocenę okresową osiągnięć zawodowych nauczycieli akademickich, ocenę na podstawie arkusza hospitacji, ocenę dokonywaną przez studentów, ale także stwarza możliwości uczestnictwa w konferencjach naukowych, seminariach naukowych i debatach. W ramach procedur funkcjonowania Uczelnianego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia Komisja Senacka ds. Doskonalenia Systemu Jakości Kształcenia w celu monitorowania jakości kształcenia opracowała arkusz hospitacji zajęć dydaktycznych, który wykorzystywany jest w okresowych ocenach pracowników i procesie awansowania nauczycieli akademickich. Hospitacje zgodnie z Zarządzeniem Rektora Nr 2/01/2014 odbywają się systematycznie według semestralnego planu hospitacji, przygotowanego przez Dziekana. Hospitacje z założenia nie obejmują osób funkcyjnych oraz samodzielnych nauczycieli akademickich, chyba że zaistnieją ku temu jakieś powody. Hospitacje są najczęściej przeprowadzane przez Dziekana Wydziału. Oprócz hospitacji planowych, o których hospitowany nauczyciel akademicki jest uprzedzany, przewiduje się dokonywanie hospitacji specjalnych, o których terminie osoba hospitowana nie jest uprzedzana. Dotyczy to na przykład skarg studentów czy dostępności pracowników na dyżurach. Hospitacje są realizowane zgodnie z przyjętymi planami, z wykorzystaniem formularza zawierającego podstawowe informacje dotyczące kontrolowanych zajęć, kontrolowanego nauczyciela akademickiego oraz kontrolującego. Nauczyciel prowadzący hospitowane zajęcia podpisuje przyjęcie do wiadomości treści uwag kontrolującego. Wyniki hospitacji omawiane są na zebraniach Rady Wydziału oraz Wydziałowej Komisji ds. Jakości

Kształcenia.

Protokoły hospitacyjne wraz z wnioskami są przechowywane przez cały okres zatrudnienia. Na podstawie wyników hospitacji Dziekan przygotowuje raport z rocznego wykonania hospitacji i przekazuje go do Rektora.

Nauczyciele akademicy podlegają również systematycznej studenckiej ewaluacji jakości zajęć dydaktycznych. Wypełnianie ankiet odbywa się anonimowo. Ankiety są przeprowadzane przez Samorząd Studencki, a wyniki przekazywane do wiadomości władz Uczelni.

Jak wynika z przedstawionych ZO sprawozdań Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, większość hospitowanych pracowników naukowo-dydaktycznych wykazuje bardzo dobre, bądź dobre przygotowanie merytoryczne do zajęć. Zajęcia realizowane są zgodnie z treściami zawartymi w kartach przedmiotów. Studenci oceniają w anonimowej ankiecie także pracę dziekanatu oraz biblioteki odpowiadając na pytania dotyczące m.in.: kompetencji pracowników dziekanatu, godzin pracy dziekanatu i biblioteki oraz ogólnej oceny administracji Wydziału.

6.1.7.

Wydział prowadzi ocenę nauczycieli przez studentów w cyklicznych ankietach ewaluacyjnych, w ramach których studenci anonimowo oceniają wszystkie formy prowadzonych zajęć. Ocena nauczycieli dokonywana przez studentów jest, obok wyników hospitacji oraz oceny dorobku naukowego i dydaktycznego, jednym z elementów składających się na ocenę okresową kadry. Dane powstałe z ankiet przekazywane są Dziekanowi Wydziału, który rozmawia z nauczycielami przedstawiając wyniki.

Przedstawiona podczas wizytacji dokumentacja (arkusze oceny okresowej, arkusze hospitacji, wyniki oceny dokonywanej przez studentów, sprawozdania ze spotkań Rady Wydziału) pozwala stwierdzić, że na Wydziale systematycznie przeprowadza się ocenę kadry.

Wdrożenie opisanych procedur pozwala zapewnić prawidłową strukturę zatrudnienia i właściwą obsadę zajęć dydaktycznych, co z kolei tworzy właściwe warunki dla osiągnięcia przez studentów określonych w programie efektów kształcenia.

Ocena zajęć dydaktycznych przez studentów przeprowadzana jest cyklicznie co semestr w formie ankiety papierowej. Studenci mają możliwość dokonania oceny wszystkich zajęć prowadzonych przez nauczycieli akademickich, w których brali udział. Pracownicy Wydziału roznosząc ankiety dla studentów, tłumaczą im, jaki jest cel prowadzonego badania i do czego jego wyniki są wykorzystywane, co ocenia się pozytywnie. Ocena zajęć dydaktycznych przez studentów jest wykorzystywana do okresowej oceny nauczycieli akademickich. Studenci obecni na spotkaniu z ZO potwierdzili, że otrzymują ich zdaniem wystarczającą informację zwrotną z przeprowadzonego badania, a przez to widzą oni potrzebę wypełniania ankiet. Samorząd Studencki nie ma dostępu do wyników ankiet.

6.1.8.

W Wyższej Szkole Menedżerskiej w Warszawie wprowadzony został Zarządzeniem Rektora Regulamin świadczeń pomocy materialnej dla studentów. Na Uczelni działa również Komisja Stypendialna. Sprawna i owocna jest opieka pracowników dydaktycznych.

Ankieta studencka/absolwencka nie zawiera pytań dotyczących zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej czy środków wsparcia dla studentów, jednak powyższe zagadnienia, mogą być zgłaszane w pytaniu otwartym.

Przedstawiciele samorządu studenckiego potwierdzili, że w czasie posiedzeń Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia nie byli proszeni o wyrażenie swojej opinii w przedmiocie oceny zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej i naukowej oraz środków wsparcia dla studentów. Wydział nie prowadzi wśród studentów badania ich satysfakcji ze studiowania oraz ich opinii w sprawie zasobów materialnych, infrastruktury dydaktycznej i naukowej oraz środków wsparcia.

6.1.9

Do zadań Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia należy m.in. analizowanie i upublicznianie wyników oceny jakości kształcenia, w tym w szczególności wyników przeprowadzonych egzaminów i innych form weryfikowania efektów kształcenia osiągniętych przez studentów oraz oceny dokonywanej przez studentów i pracowników, a także wnioski z monitorowania

karier absolwentów. Dokumentacja związana z przebiegiem procesu dydaktycznego przechowywana jest przez nauczycieli akademickich, a następnie przekazywana do dziekanatu po zakończeniu sesji egzaminacyjnej. Dokumentacja Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia zawiera harmonogramy, protokoły z posiedzeń, roczne sprawozdania Komisji oraz Dziekana z oceny działalności Wydziału. Wskazuje ona na sumienną i systematyczną pracę Komisji na rzecz doskonalenia jakości kształcenia.

6.1.10.

Jednym z założeń Wydziałowego Systemu Zapewnia Jakości Kształcenia jest wprowadzenie mechanizmów zapewniających wykorzystanie współczesnych osiągnięć nauki i techniki do procesu nauczania. Informacje na temat kształcenia są zlokalizowane w licznych źródłach, co pozwala na pozytywną ocenę ich dostępności. Plany studiów, materiały dydaktyczne czy elektroniczny indeks dostępne są także na stronach internetowych Wydziału.

Wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia nie przewiduje procedury oceny dostępu studentów do informacji o programie i procesie kształcenia na ocenianym kierunku oraz jego wynikach. Uczelnia nie bada opinii studentów w tym przedmiocie. Mimo braku udziału studentów w ocenie jakości narzędzi i procedur informowania nie ma zastrzeżeń do aktualności, przejrzystości czy dostępności informacji.

6.2.

Ocena systemu zapewnienia jakości kształcenia należy do Dziekana i Senackiej Komisji ds. Doskonalenia Jakości Kształcenia (SKDJK). Ocena Senackiej Komisji obejmuje system w całej Uczelni, ale rozwiązania na wydziałach są jednolite i doskonalenie systemu też bywa jednolite. Podział kompetencji pomiędzy tymi organami nie jest jednoznacznie ustalony, ale na podstawie informacji o praktyce można sądzić, że Dziekan sprawuje stały nadzór i wdraża ustalenia, a SKDJK rozważa merytorycznie problemy wniesione przez jej członków lub inne osoby, w tym zwłaszcza przez dziekanów. Zakres działania SKDJK jest rozbudowany. Mimo swej nazwy często zajmuje się projektami nowych specjalności czy sprawami organizacji Uczelni (np. sprawą łączenia wydziałów). Spośród działań typowych dla oceny i doskonalenia systemu zaproponowała ostatnio ściśle określone zasady hospitowania zajęć dydaktycznych i przekazanie organizacji ankiet studenckich Samorządowi Studenckiemu. Także Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia zajmuje się oceną spójności systemu, weryfikuje zasady hospitacji, zasady ankiet studenckich, doskonali zasady dyplomowania, dyskutuje projekty nowych specjalności. Na tej podstawie ZO stwierdza, że system działa i jest doskonalony bardziej na zasadzie osobistego zaangażowania kierownictwa Uczelni, dziekanów i członków komisji obu szczebli, a także łatwości porozumienia w niedużym zespole, w którym panują dobre stosunki, niż na podstawie jednoznacznego ustalenia ról, zadań, terminów i procedur oceny. Słusznie zatem za jedno z najbliższych zadań SKDJK przyjęła wprowadzenie „Księgi Jakości”, która całościowo ureguluje sprawy związane z systemem. Ten zamiar najbardziej przekonuje o kompleksowym spojrzeniu na funkcjonowanie systemu.

3. Uzasadnienie

WSZJK jest wdrożony i stopniowo udoskonalany, umożliwia systematyczne monitorowanie i doskonalenie realizacji procesu kształcenia. Ocena funkcjonowania WSZJK na Wydziale Zamiejscowym w Ciechanowie jest systematyczna, lecz przypisanie obowiązków i opis procedur należy doprecyzować. W związku z tym w Uczelni trwają prace nad wdrożeniem „Księgi Jakości” dla Wydziałów, która jest celem strategicznym Senackiej Komisji ds. Jakości Kształcenia na rok akademicki 2015/2016.

Projektowanie efektów kształcenia i ich doskonalenia jest dobrze zorganizowane, z udziałem interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. Monitorowanie osiągnięcia efektów kształcenia, w tym oparte na badaniu losów absolwentów jest systematyczne i poprawne. Weryfikacja osiągnięcia efektów przez poszczególnych studentów jest oparta na właściwych instrumentach i rzetelna, jedynie w niektórych przypadkach daje zbyt jednolite wyniki lub nie dotyczy wystarczająco umiejętności. Ocena kadr przebiega poprawnie, jest systematyczna i oparta na właściwych instrumentach, w tym na ankietach studenckich i hospitacjach. Brak oceny infrastruktury i zasobów materialnych przez studentów. System informacyjny dla studentów i kandydatów działa poprawnie. Ocena skuteczności

SZJK jest prowadzona efektywnie, lecz jej procedura powinna być doprecyzowana.

Z analizy dokumentacji wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia, jak również z rozmów z przedstawicielami Samorządu Studentów wynika, że Uczelnia jest świadoma roli i znaczenia udziału studentów w procesach analitycznych i decyzyjnych mających na celu poprawę jakości kształcenia. Z zapewnień przedstawicieli Samorządu wynika, że Uczelnia w jak najszerszym zakresie stara się pozyskać opinie studentów i wykorzystuje je do podejmowania kluczowych decyzji. Niemniej jednak Wydział Zamiejscowy powinien w sposób bardziej znaczący włączać przedstawicieli studentów w działania mające na celu doskonalenie jakości kształcenia.

3. Zalecenia

- 1) Dalsze doskonalenie procedury dyplomowania oraz sposobów monitorowania jej realizacji.
- 2) Uzupełnienie ankiety ewaluacji zajęć o pytanie dotyczące oceny przyjętych zasad oceniania studentów oraz sposobów weryfikacji osiągniętych przez studentów efektów kształcenia, a także o pytania o ocenę infrastruktury i wsparcia pracy studentów.
- 3) Powołanie przedstawiciela studentów do Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia.
- 4) Zapewnienie udziału studentów w procesie przeglądu programu kształcenia.

Odniesienie się do analizy SWOT przedstawionej przez jednostkę w raporcie samooceny, w kontekście wyników oceny przeprowadzonej przez zespół oceniający PKA

W raporcie samooceny przedstawiono analizę SWOT. Po jej przedyskutowaniu z przedstawicielami Wydziału ZO stwierdza, że trafnie oceniono czynniki negatywne, a zwłaszcza znaczenie niewielkiej liczby studentów, braku ich aktywności samorządowej oraz zagrożenia wynikające z czynników demograficznych i konkurencji. Za mocne strony i szanse w tej analizie uznano kilka czynników ocenianych przez ZO jako na przeciętnym poziomie (dobra baza lokalowa, dobrze przygotowana, doświadczona i stabilna kadra dydaktyczna), ale inne, zwłaszcza bardzo dobrą współpracę z interesariuszami zewnętrznymi, wskazano trafnie. W sumie analiza wykazuje dość dobrą orientację w strategicznych uwarunkowaniach funkcjonowania ocenianego kierunku i dobre przygotowanie do wdrożenia praktycznego profilu kształcenia.

Dobre praktyki

Max. 1800 znaków (ze spacjami)

Kierunek funkcjonuje poprawnie, lecz praktyki tak dobre, by były warte lansowania, nie są tu liczne. Można do nich zaliczyć rozsądny dobór treści programowych z zakresu metod ilościowych i cierpliwe praktyczne ćwiczenie ich opanowania przez studentów, którzy nie byli wyselekcjonowani ze względu na jakość przygotowania do studiowania takich zagadnień.